

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะ
ให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึนะ
ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

โดย

นายมานะ สะมะแอ และ คณะ

กันยายน 2555

**รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์**

**โครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะ
ให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึนะ
ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี**

โดย

นายมานะ สะมะแอ และ คณะ

กันยายน 2555

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะ ให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

คณะผู้วิจัย

1. นายมานะ	ตะมะแอ
2. นายดอรรแม	กูและ
3. นางแมะนะ	แขวงบู
4. นายอัปดุลมะยิ	มูนิะ
5. นางสาวรอนา	ตะมะแอ
6. นางรอมละ	บือราเฮง
7. นายเริงศักดิ์	หมอนะ
8. นายมะยา	หะยี้มิ
9. นายมะเซะ	ปาตง
10. นายซัปรี	จาแน
11. นายการิม	เสนสะนา
12. นายรุสสัน	อิสมิง
13. นายสุไลมาน	สาและ
14. นายมะยูติง	สีเดะ
15. นายอุสมาน	ตาเละ
16. นางนูรีดา	ตาเละ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การ เริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการ ปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหา ของตนเองและสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้ อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และ ให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือ กลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหาร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็น ว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “การวิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้ว อาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่ง ทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็น งานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตน ท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่นเพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และ มีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิต ประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการ ดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงานเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้นักวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึง ได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนอออกมาให้รูปแบบที่

นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของ รายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดย กลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการ ทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือ กิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการ โดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ และ 2) ศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

วิธีการที่ใช้ในการศึกษามี 9 ขั้นตอน คือ 1) ประชุมชี้แจงโครงการ 2) ประชุมทีมประจำเดือน 3) ประชุมสมาชิกกลุ่มทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะ 4) ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ ในจังหวัดปัตตานี 5) อบรมเรื่องความสำคัญของการรวมกลุ่มและบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม 6) ศึกษาฐานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ 7) ประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อสรุปผลการศึกษาข้อมูลและจัดทำแผน 8) ทดลองปฏิบัติงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ และ 9) นำเสนอผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเพื่อขยายผลการวิจัยผลการวิจัยพบว่า

1. สถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ก่อตั้งเมื่อปี 2547 ถึงปัจจุบัน มีสมาชิกก่อตั้ง จำนวน 25 คน ได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ (หนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล) แต่การรวมกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะสมาชิกกลุ่มขาดความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะและสมาชิกกลุ่มทำงานไม่เต็มที่ และได้ฟื้นฟูกลุ่มใหม่เมื่อปี 2550 ปัจจุบันปี 2554 มีสมาชิกทั้งหมด 15 คน มีเป้าหมายการรวมกลุ่มเพื่อ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก 2.ขยายเครือข่ายสมาชิกหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีการเลี้ยงแพะทุกครัวเรือน และ ลดปัญหาเสียดินของเยาวชน ใช้ฐานทุนที่ยังคงเหลืออยู่จากโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล และ ระดมทุนจากสมาชิกคนละ 1,000 บาท นำไปปรับปรุงโรงเรือน และ ซื้อพันธุ์พ่อ-แม่แพะเพิ่ม ผลการความพยายามของกลุ่ม ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ในรูปของพันธุ์แพะ เครื่องสับหญ้า ความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ ฯลฯ

การบริหารจัดการกลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ มีคณะกรรมการ/ที่ปรึกษา ใช้หลักการทำงานแบบช่วยเหลือกัน แต่จะมีคนรับผิดชอบหลักอยู่ 5 คน มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ทุกศุกร์ที่ 2 ของเดือน สมาชิกสะสมเงินสัจจะคนละ 200 บาท/เดือน และ มีกติกากลุ่ม เช่น ขายปันผลปีละครั้ง โดยปันคืนสมาชิก 80 % ปันเข้ากลุ่มเพื่อเป็นงบบริหารจัดการ 20 %

ผลการดำเนินงานกลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตั้งแต่ปี 2547- ปัจจุบัน ได้รับโล่รางวัลการประกวดแพะรองชนะเลิศอันดับหนึ่งปี 2549 สมาชิกกลุ่มมีความรู้ในการเลี้ยงแพะ สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ได้ 5 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคีกันภายในกลุ่มและปรึกษาหารือกันร่วมกัน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน

ภาครัฐหลายโครงการ มีเงินหมุนเวียนในบัญชีประมาณ 20,000 บาท และ เป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนา เป็นเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะส่งออกเป็นระดับตำบลชื่อว่า “ เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะตำบลป่าไร่ ” มีสมาชิกจำนวน 15 คน ครอบคลุม 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 5 บ้านวังกว้าง หมู่ที่ 7 บ้านกำแพงสูง และ หมู่ที่ 1 ต.แม่ลาน

จุดเด่นของกลุ่ม ประกอบด้วย 1) ประธานกลุ่มเป็นคนมีศักยภาพได้รับรางวัลสารวัตรกำนันดีเด่น ปี 2549-2552 เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) คณะกรรมการกลุ่ม เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความตั้งใจ และ ทำงานอย่างทุ่มเท 3) กลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีให้ ความร่วมมือเป็นอย่างดี และ 4) เป็นชุมชน 2 วิถี ประชาชนไทยพุทธกับไทยมุสลิมอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือกัน มาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

จุดด้อยของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ พบว่า สมาชิกกลุ่มขาดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะที่ ถูกต้องเกี่ยวกับอาหารที่เพิ่มปริมาณน้ำนม และการดูแลแพะเมื่อเป็นโรค ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่อง ของสมาชิกกลุ่มไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม และ การทำบัญชีรับ-จ่ายของกลุ่มไม่เป็นปัจจุบันและไม่เป็น ระบบ

2.แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ มีแนวทางดังนี้

- 1) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิก 2.สร้างความสามัคคีในหมู่สมาชิก และ 3.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
- 2)การบริหารจัดการโดยหลักการมีส่วนร่วม ทางกลุ่มใช้หลักการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมรับข้อมูล ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมในการติดตามประเมินผล
- 3) กิจกรรมที่ต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะเงื่อนไข 2 ประการคือการ รับงบประมาณสนับสนุนซึ่งมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งในเรื่องกิจกรรมของกลุ่มคือการเลี้ยงแพะ ซึ่ง ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง 4) ทุน คือ ทุนทางสังคมในเรื่องความ เป็นชุมชนที่พึ่งพาอาศัยกัน ไปมาหาสู่ มีความสัมพันธ์โยงใยกันเป็นระดับเครือข่าย ทุนความรู้ภูมิปัญญา ดั้งเดิมในการเลี้ยงแพะ รวมทั้งการอบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องอาหารแพะและการดูแลแพะที่เป็น โรคที่ผสมผสานระหว่างความรู้ท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่แก่สมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญคือ ความเป็นมุสลิมที่มีความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับแพะ นอกจากนี้ยังมีทุนทางทรัพยากรที่ค่อนข้าง อุดมสมบูรณ์ มีอาชีพที่หลากหลายทั้งนาข้าว สวนยาง สวนผลไม้ เหล่านี้ล้วนเอื้อในการเลี้ยงแพะ และที่สำคัญอีกอย่างคือทุนทรัพย์ ซึ่งในกลุ่มมีการระดมเงินทุนกันครั้งแรกคนละ 1,000 บาท และมีระดมทุน ร่วมกันในรูปแบบของออมทรัพย์ทุกเดือน 5) เครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งได้รับจากภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายทางวิชาการ รวมทั้งชุมชนอื่นๆ ที่ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ภาคประชาชน 6) การยอมรับจากสังคมภายนอก เนื่องจากกลุ่มได้รับรางวัลทั้งในนามส่วนบุคคลและ

ในนามของกลุ่ม การยอมรับโดยการเชิญเข้าร่วมประชุมในฐานะตัวแทนของกลุ่ม การยอมรับโดยเข้ามาศึกษาเรียนรู้ดูงาน การยอมรับจากสังคมภายนอกทำให้กลุ่มเข้มแข็งมากขึ้น

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของแพะ การเลี้ยงแพะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งคนเลี้ยงต้องรักสัตว์และดูแลเอาใจใส่อย่างจริง ตั้งแต่ การคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ การเลือกพันธุ์แพะจะนิยมเลือกพันธุ์ผสม ที่มีลักษณะแข็งแรง เติบโตเร็วและทนทาน การให้อาหารแพะนอกจากการให้อาหารตามมือ คือมือเช้า และบ่าย การให้อาหารตามฤดูกาล ควรเพิ่มพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยาตามฤดูกาล การให้อาหารตามอายุของแพะ ลูกแพะ เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มี สรรพคุณ เกี่ยวกับการเจริญอาหาร เร่งการเจริญเติบโต เช่น ฟักทะลายโจร ขมิ้นชัน ใบฝรั่งชันก กะเพราแดง หัวโพล ใบต้นสาบเสือ เป็นต้น แพะหนุ่มสาว เป็นแพะที่กำลังเจริญเติบโต เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มี สรรพคุณ เกี่ยวกับการเจริญอาหาร เร่งการเจริญเติบโต ช่วยในการย่อย เช่น หญ้าครุ่น ต้นกระตือรือชัง ต้นขาลิง ผักกะเจด เป็นต้น แพะท้อง เป็นแพะที่ต้องอาหารประเภทบำรุง เสริมสร้าง และป้องกันโรค ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพร สรรพคุณทางยา เกี่ยวกับการเจริญอาหาร ช่วยในการย่อยและช่วยในการคลอดลูก เช่น หญ้าตีนนก หญ้าเกล็ดหอย ต้นลูกใต้ใบ ต้นกระถินทั้งห้า ใบเทพทาร์ ต้นขัดหม่อน ต้นเกล็ดปลาช่อน เป็นต้น แพะหลังคลอด ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับการขับน้ำคาวปลา ชักมดลูก เช่น ใบไผ่อ่อน ต้นช่อย ใบนาถ ต้นชักมดลูก เป็นต้น

การดูแลรักษาโรค การถ่ายพยาธิควรถ่ายอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เมื่อท้องอืด สังเกตได้จากท้องซึ่งป่องผิดปกติ สาเหตุอาจเกิดจากอาหารไม่ย่อย ให้ใช้กะปิอุดจุก และใช้น้ำมันร้อนนวด เมื่อมีอาการท้องร่วง ถ่ายเหลว อาจเกิดจากอาหารเป็นพิษ อาหารที่บูดเน่า ให้ยาฉีดยาปฏิชีวนะหรือยาที่ใช้รักษาคน เช่น ยาน็อกซี่ ฯลฯ เมื่อมีอาการเป็นตุ่ม คันที่ริมฝีปาก เนื่องจากกินอาหารตามกองชี้เถา ที่เผายยะ ให้พาทรมิกจีน มือแพะขนชี้ เนื่องจากเป็นกลาก เนื่องจากขาดสารอาหารหรือที่นอนไม่สะอาด ต้องอาบน้ำ ด้วยน้ำยาล้างจานถูด้วยแปรงให้ทั่ว อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เมื่อแพะตั้งท้อง ต้องแยกออกชั่วคราวจนกว่าจะคลอดลูก เพราะอาจจะโดนขวิดตอนแย่งอาหาร ทำให้แท้งได้

การตลาด ตลาดภายในชุมชน เนื่องจากแพะมีความสำคัญในเรื่องพิธีกรรม และมีความต้องการบริโภคในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในแต่ละชุมชนที่ออกไปทำงานนอกชุมชนมากขึ้น และวิถีชีวิตของชุมชนที่เน้นความสะดวกสบาย ส่งผลให้ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคลดน้อยลงไปในนัย ทำให้มีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ตลาดภายนอก เนื่องจากการมีประสานการรวมกลุ่มระดับเครือข่าย ดังนั้นเมื่อมีความต้องการของตลาดก็จะมีประสานส่งต่อกัน

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 บริบทชุมชนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	38
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	53
ภาคผนวก	
ประวัตินักวิจัย	60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่ม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชากรประมาณร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม มีวัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียม ประเพณีความเป็นอยู่ลักษณะเฉพาะ ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายตามฐานะ ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย อาชีพด้านเกษตรปลูกพืช เช่น การทำสวนยางพารา การรับจ้างกรีดยาง และรับจ้างทั่วไปอื่น ๆ ในส่วนด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรในพื้นที่เกือบทั้งหมดจะเลี้ยงสัตว์เป็นเพียงอาชีพเสริมเพิ่มรายได้เท่านั้น เช่น โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และ สัตว์ปีก โดยเฉพาะการเลี้ยงแพะ เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงแพะรายละ 3-4 ตัว เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ซื้อซึ่งนำไปบริโภคในพิธีประเพณีเฉพาะของศาสนาอิสลาม เท่านั้น

บ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นชุมชนสองวิถีที่มีจุดเด่นในเรื่องของการอยู่ร่วมกับบนฐานความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประชาชนชาวไทยพุทธ-ไทยมุสลิม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จนได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นติดอันดับหนึ่งในสามของโครงการอยู่เย็นเป็นสุขและได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัดเมื่อเดือนมิถุนายน 2553 สภาพทั่วไปของบ้านแม่ตึน๊ะ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มและเป็นเนินสูง ชุมชนเหมาะสำหรับการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 77.75 % และนับถือศาสนาพุทธ 22.25 % ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ การทำสวนยางพารา ทำนาข้าว และเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการเลี้ยงแพะ เนื่องจากแพะมีความสำคัญในศาสนาอิสลามมาก คนไทยมุสลิมต้องใช้แพะเพื่อพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดชีวิต โดยเฉพาะพิธีกรรมสำคัญคือ การอากีเกาะห์¹ และการกุรบาน² จึงทำให้การเลี้ยงแพะเป็นอาชีพที่คนไทยมุสลิมชื่นชอบเพราะเลี้ยงแล้วได้บุญ ได้เงิน และได้บริโภคอาหารที่ฮาลาล ซึ่งวิถีการเลี้ยงแพะของชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ มักจะเลี้ยงแพะในลักษณะเลี้ยงแบบเลี้ยงหลังบ้าน ลงทุนและมีการจัดการน้อย เมื่อต้องการใช้แพะบริโภคในพิธีกรรมต่าง ๆ ก็ใช้ของตนเองหรือซื้อของเพื่อนบ้าน ด้านการตลาดจะขายได้

¹ เป็นการรับขวัญทารกแรกเกิดทั้งเพศหญิงและชาย เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง มีสติปัญญาครบถ้วน แพะแม่จะทำบุญให้แพะ ถ้าเป็นผู้ชายแพะ 2 ตัว ถ้าเป็นผู้หญิงแพะ 1 ตัว เพื่อให้พระเจ้าคุ้มครองลูกไปตลอดชีวิต

² เป็นการแสดงความเสียสละต่อพระผู้เป็นเจ้าหรือการเฉลิมฉลองหลังจากเสร็จสิ้นการประกอบพิธีฮัจย์ที่นครเมกกะ ประเทศ

ซาอุดีอาระเบีย เป็นพิธีกรรมแสดงความเสียสละ เพื่อเข้าใกล้ชิดพระผู้เป็นเจ้าในวันฮารีรายออิลอฎฎฮา โดยการเชือดแพะ 1 ตัวต่อคนหรืออีกนัย คือ การฆ่าสัตว์เพื่อเฉลิมฉลองการเสร็จสิ้นในการปฏิบัติพิธีฮัจย์ โดยให้แบ่งเนื้อแก่คนยากไร้ รวมทั้ง ทำให้คนในครอบครัวมีความดีใจ และเสริมสร้างความผูกพันระหว่างมุสลิมด้วยกัน

หรือไม่เกษตรกรจะไม่เดือดร้อนเนื่องจากมีการลงทุนการจัดการน้อย และมีจำนวนไม่มากอยู่ในระดับที่พอเหมาะกับการใช้ประโยชน์ สามารถจัดการเลี้ยงแบบง่าย ๆ ได้โดยไม่ยุ่งยากในการดำเนินชีวิตของตนเอง

นโยบายการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เมื่อปี 2547 ภายใต้ชื่อโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ (หนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล) ของนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในสมัยนั้น เป็นโอกาสสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มการเลี้ยงแพะในลักษณะฟาร์มที่เป็นมาตรฐานมากกว่าการเลี้ยงแบบเดิมของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานีได้รับการสนับสนุนจำนวน 4 ฟาร์ม แต่ปัจจุบันคงเหลือการดำเนินงานในลักษณะกลุ่มเพียง 1 ฟาร์ม คือ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ มีสมาชิกแรกก่อตั้งตามเงื่อนไขโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบลจำนวน 25 คน ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะ โรงเรือน อาหาร และ ยา คิดมูลค่าเป็นเงินจำนวน 525,750 บาท เมื่อปี 2547 แต่เนื่องจากสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะการเลี้ยงแพะในเชิงวิชาการ และสมาชิกกลุ่มทำงานไม่เต็มที่ รวมทั้งสมาชิกบางคนมาทำงานกลุ่มเพราะมีเงินค่าจ้างรายวัน ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สุดท้ายสมาชิกกลุ่มก็ขอลาตัวไป 21 คน เหลือสมาชิกเพียง 4 คน อย่างไรก็ตามสมาชิกที่เหลือก็ไม่ได้ทอดทิ้ง ได้ชักชวนญาติมิตรมาจัดตั้งกลุ่มใหม่อีกครั้ง มีสมาชิกรวม 16 คน วัตถุประสงค์การรวมกลุ่มเพื่อ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิก 2.สร้างความสามัคคีในหมู่สมาชิก 3.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยใช้ทุนที่คงเหลืออยู่จากโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล คือ พันธุ์แพะจำนวน 4 ตัว โรงเรือน และได้ระดมทุนจากสมาชิกคนละ 1,000 บาท นำไปปรับปรุงโรงเรือน จัดซื้อพันธุ์แพะ-แม่แพะ อาหาร และยา และในระหว่างการดำเนินงานที่ดำเนินงานของกลุ่มจนถึงปัจจุบัน จากการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาของกลุ่มพบว่า เกิดความสามัคคีในหมู่สมาชิก เกิดการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มที่เป็นเยาวชน ได้รับการยอมรับและสนับสนุนทุนความรู้และงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้แก่ ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) ภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนระดับหมู่บ้าน(พนม.) ศูนย์ศึกษาชานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอแม่ลาน (กศน.) มูลนิธิสุขแก้ว-แก้วแดง ฯลฯ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้/ศึกษาดูงานของนักศึกษาและกลุ่มประชาชนที่สนใจในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง จนทำให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจสามารถดำเนินงานกลุ่มมาจนถึงปัจจุบัน

แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องการสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิกกลุ่มได้ เพราะไม่เคยมีการปันผลกำไรคืนสมาชิกเลย เนื่องจากผลกำไรที่ได้จากการขายแพะต้องนำไปใช้เป็นต้นทุนหมุนเวียนในการเลี้ยงแพะ ซึ่งต้องใช้ต้นทุนสูงโดยเฉพาะค่าอาหารเสริม ค่ายาเวชภัณฑ์ และค่าพันธุ์แพะที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่เป็นระบบทั้งในเรื่องคน งาน และเงิน ส่งผลให้สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมเพราะยังไม่เห็น

ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม ส่วนกรรมการกลุ่มบางคนต้องรับผิดชอบหลายบทบาท รวมทั้งยังขาดความรู้และทักษะการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการจัดทำโครงการในครั้งนี้

คำถามการวิจัย

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

กลุ่มเป้าหมาย

1. ทีมวิจัยจำนวน 16 คน
2. ที่ปรึกษา 9 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมชี้แจงโครงการเพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ
2. ประชุมทีมงานประจำเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการทำงานร่วมกัน
3. ประชุมสมาชิกเพื่อทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัด)
4. ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี จำนวน 10 กลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. อบรมเรื่อง"ความสำคัญของการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม" เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มมากขึ้น
6. ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะที่เข้มแข็งอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล
7. ประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อสรุปผลการศึกษาข้อมูลและจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ
8. ทดลองปฏิบัติงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ
9. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์

10. จัดประชุมนำเสนอผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนผู้สนใจเพื่อขยายผลและสร้างการเรียนรู้งานวิจัย

ระยะเวลาดำเนินงาน

12 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2553 – 31 สิงหาคม 2554

งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น 115,400.- บาท(หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นห้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ทีมวิจัย

1. นายมานะ	สะมะแอ	หัวหน้าโครงการ
2. นายดอรรณ	ภูและ	ทีมวิจัย
3. นางแหมะนะ	แขวงบุญ	ทีมวิจัย
4. นายอับดุลมะยิ	มูนิะ	ทีมวิจัย
5. นางสาวรอนา	สะมะแอ	ทีมวิจัย
6. นางรอมละ	ปือราเฮง	ทีมวิจัย
7. นายเริงศักดิ์	หมอนะ	ทีมวิจัย
8. นายมะยา	หะยีมิ	ทีมวิจัย
9. นายมะเซะ	ปาตง	ทีมวิจัย
10. นายซัปรี	จาแน	ทีมวิจัย
11. นายการิม	เสนสะนา	ทีมวิจัย
12. นายรุสสัน	อิสมิง	ทีมวิจัย
13. นายสุไลมาน	สาและ	ทีมวิจัย
14. นายมะยูติง	สีเดะ	ทีมวิจัย
15. นายอุสมาน	ตาละ	ทีมวิจัย
16. นางนูรีดา	ตาละ	ทีมวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายวิรัช	ประณีตพิงค์	รักษาการนายอำเภอแม่ลาน
2. นายประภักดิ์	เขียวดำ	ปลัดตำบลป่าไร่
3. นายสาธิต	พิริรัตนานนท์	ปลัดตำบลอำเภอแม่ลาน
4. นายสมมาตร	พรหมดำเนิน	นายก อบต.ป่าไร่
5. นายสุชาติ	พุดจันทร์	กศน.แม่ลาน
6. นางอรพินท์	บุญผ่องศรี	เกษตรอำเภอแม่ลาน
7. นายยาลี	ลาเตะ	กำนัน ต.ป่าไร่
8. นายพยอม	พรหมแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน
9. นายนำ	บุญประกอบ	อดีตกำนัน ต.ป่าไร่

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลงานเชิงวิจัย

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึนะ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
2. ได้องค์ความรู้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึนะ

ผลงานเชิงพัฒนา

1. กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึนะ มีทักษะและประสบการณ์การทำงานแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น
2. กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึนะ ดำเนินงานกลุ่มอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดรายได้เสริมแก่สมาชิกกลุ่ม

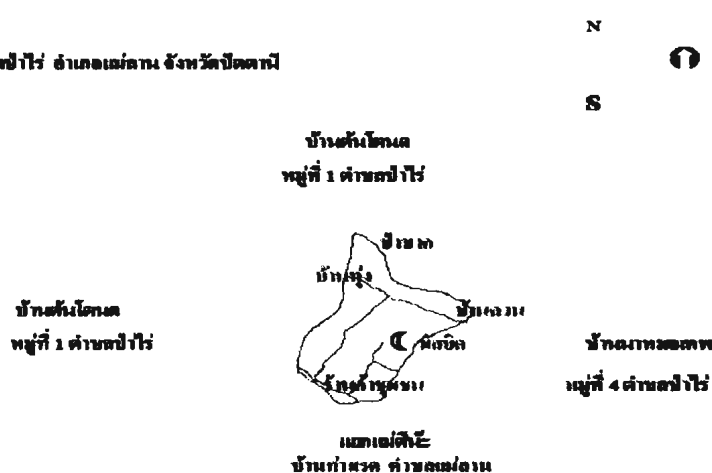
บทที่ 2

บริบทชุมชนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยเรื่อง “ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ในครั้งนี้ได้มีการศึกษาบริบทชุมชน ความรู้เรื่องแพะและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญกับแนวคิดหลัก คือแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดด้านการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

2.1 บริบทชุมชน

หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ทิศเหนือ	จรดกับ	บ้านตันโตนด	หมู่ที่ 1 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน
ทิศใต้	จรดกับ	บ้านใหม่	หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน
ทิศตะวันออก	จรดกับ	บ้านนาหมอเทพ	หมู่ที่ 4 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน
ทิศตะวันตก	จรดกับ	บ้านตันโตนด	หมู่ที่ 1 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน

ประวัติหมู่บ้าน

บ้านแม่ตึ้นะ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นหมู่บ้านหนึ่งของอำเภอแม่ลาน ซึ่งแยกจากอำเภอโคกโพธิ์ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2532 มีความเป็นมาที่เล่าต่อกันว่า หมู่บ้านนี้แต่ก่อนมีวังน้ำหรือหนองน้ำอยู่กลางทุ่งนากว้าง ฤดูแล้งน้ำก็ไม่แห้ง มีเด็กชอบหนีแม่ไปเล่นน้ำที่วังน้ำนั้น แม่จึงสั่งห้ามว่า "ถ้าลูกไปเล่นน้ำ แม่ตึ้นะ "

บ้านแม่ตึ้นะ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ของตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ลาน ประมาณ 4 กิโลเมตร ระยะทางห่างจากจังหวัดปัตตานี ประมาณ 38 กิโลเมตร

สภาพพื้นที่

บ้านแม่ตึ้นะ เป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก มีพื้นที่เพื่อการเกษตรประมาณ 500 ไร่ พื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ และมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ฤดูฝนจะประสบกับปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทางการเกษตรเสียหายบ้างบางส่วน

การประกอบอาชีพ

เนื่องจากบ้านแม่ตึ้นะ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูกมีพื้นที่เพื่อการเกษตรประมาณ 500 ไร่ พื้นที่ดิน และมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ฤดูฝนจะประสบกับปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทางการเกษตรเสียหายบ้างบางส่วน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนยางพารา และสวนไม้ผลผสม มีพื้นที่ทำนาประมาณ 30% ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทำสวนยางพารา 60% ของพื้นที่ทั้งหมด และ พื้นที่ทำสวนไม้ผล 10% ของพื้นที่ทั้งหมด

ศาสนา

ประชากรในพื้นที่ นับถือศาสนาพุทธ 50% มีวัดใกล้เคียงคือวัดทุ่งพลา หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งพลา อำเภอโคกโพธิ์ และวัดราษฎร์บูรณะ (วัดช้างไห้) หมู่ที่ 2 ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม 50% มีมัสยิดท่าแรด

ประชากร

มีจำนวนประชากรทั้งหมด 848 คน ชาย 399 คน และหญิง 449 คน 172 ครัวเรือน

กลุ่มอาชีพในชุมชน

1. กลุ่มตัวเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมุสลิม ก่อตั้งเมื่อปี 2547 โดยมีนางยาแลคอ แขวงนู เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 24 คน เงินทุนหมุนเวียน 45,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน คนละประมาณ 2,000-4,000 บาท

กลุ่มอาชีพ	ภาพกิจกรรมกลุ่มฯ
2.1 กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมเส้นไหมทอเครื่องนอนชุมชน ก่อตั้งปี 2547 โดยมีนายมาตถก เทวัญ เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 24 คน เงินทุนหมุนเวียน 45,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน คนละ 2,000-4,000 บาท	
2.2 กลุ่มทอสิ่งไหมเฟอร์นิเจอร์ ก่อตั้งปี 2542 โดยมีนายมะยูไฉะ อูมา เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 15 คน เงินทุนหมุนเวียน 35,400 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานภายในหมู่บ้าน	
2.3 กลุ่มมุสลิมะห์ทำขนม ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมูเก็ง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 23 คน เงินทุน หมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700 - 1,000 บาท	

2. กลุ่มทอสิ่งไหมเฟอร์นิเจอร์ ก่อตั้งปี 2542 โดยมีนายมะยูไฉะ อูมา เป็นประธานปัจจุบันมีสมาชิก 15 คน เงินทุนหมุนเวียน 35,400 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานในหมู่บ้าน

กลุ่มอาชีพ	ภาพกิจกรรมกลุ่มฯ
2.1 กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมเส้นไหมทอเครื่องนอนชุมชน ก่อตั้งปี 2547 โดยมีนายมาตถก เทวัญ เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 24 คน เงินทุนหมุนเวียน 45,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน คนละ 2,000-4,000 บาท	
2.2 กลุ่มทอสิ่งไหมเฟอร์นิเจอร์ ก่อตั้งปี 2542 โดยมีนายมะยูไฉะ อูมา เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 15 คน เงินทุนหมุนเวียน 35,400 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานภายในหมู่บ้าน	
2.3 กลุ่มมุสลิมะห์ทำขนม ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมูเก็ง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 23 คน เงินทุน หมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700 - 1,000 บาท	

3. กลุ่มมุสลิมะห์ทำขนม ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมูเก็ง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 23 คน เงินทุนหมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700-1,000 บาท

กลุ่มอาชีพ	ภาพกิจกรรมกลุ่มฯ
2.1 กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมเส้นไหมทอเครื่องนอนชุมชน ก่อตั้งปี 2547 โดยมีนายมาตถก เทวัญ เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 24 คน เงินทุนหมุนเวียน 45,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน คนละ 2,000-4,000 บาท	
2.2 กลุ่มทอสิ่งไหมเฟอร์นิเจอร์ ก่อตั้งปี 2542 โดยมีนายมะยูไฉะ อูมา เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 15 คน เงินทุนหมุนเวียน 35,400 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานภายในหมู่บ้าน	
2.3 กลุ่มมุสลิมะห์ทำขนม ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมูเก็ง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 23 คน เงินทุน หมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700 - 1,000 บาท	

4. กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ ก่อตั้งปี 2547 โดยมีนายมานะ สะมะแอ เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม 15 คน มีสมาชิกจำนวน 15 คน มีวัตถุประสงค์การรวมกลุ่มเพื่อ 1.เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างรายได้เสริมแก่สมาชิก 2.เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และ 3. ขยายเครือข่ายสมาชิกหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีการเลี้ยงแพะทุกครัวเรือน มีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 7,000 บาท

5.กลุ่มอาชีพเลี้ยงแพะขุน ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายสารี คาเดร์ลอดิง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 10 คน เงินทุนหมุนเวียน 20,000 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานภายในหมู่บ้าน

กลุ่มอาชีพ	การเฝ้าระวังกลุ่มฯ
2.4 กลุ่มอาชีพเลี้ยงแพะขุน ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายสารี คาเดร์ลอดิง เป็นประธาน มีสมาชิก 10 คน เงินทุนหมุนเวียน 20,000 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานภายในหมู่บ้าน	
2.5 กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็นกลุ่มที่รวบรวมสมาชิกที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยจะคอยช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ด้วยกัน ซึ่งกลุ่มจะไม่เน้นที่รายได้แต่จะเป็นการอนุรักษ์ไก่พื้นเมืองไว้	
2.6 กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลา ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมุแกเป็นประธาน มีสมาชิก 23 คน เงินทุนหมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700 - 1,000 บาท	

6.กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็นกลุ่มที่รวบรวมสมาชิกที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยจะคอยช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ด้วยกัน ซึ่งกลุ่มจะไม่เน้นที่รายได้แต่จะเป็นการอนุรักษ์ไก่พื้นเมืองไว้

กลุ่มอาชีพ	การเฝ้าระวังกลุ่มฯ
2.4 กลุ่มอาชีพเลี้ยงแพะขุน ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายสารี คาเดร์ลอดิง เป็นประธาน มีสมาชิก 10 คน เงินทุนหมุนเวียน 20,000 บาท สมาชิกจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่ว่างงานภายในหมู่บ้าน	
2.5 กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็นกลุ่มที่รวบรวมสมาชิกที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยจะคอยช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ด้วยกัน ซึ่งกลุ่มจะไม่เน้นที่รายได้แต่จะเป็นการอนุรักษ์ไก่พื้นเมืองไว้	
2.6 กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลา ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมุแกเป็นประธาน มีสมาชิก 23 คน เงินทุนหมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700 - 1,000 บาท	

7.กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลา ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคอรีเยาะ เจ๊ะมุแกเป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 23 คน เงินทุนหมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700-1,000 บาท

กลุ่มอาชีพ	ภาพกิจกรรมกลุ่มฯ
2.4 กลุ่มอาชีพเลี้ยงตะกวด ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายสาริ ลาดร์ดลิ่ง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 10 คน เงินทุนหมุนเวียน 20,000 บาท สมาชิกจะبيعกลุ่มตะกวดที่วางขายภายในหมู่บ้าน	
2.5 กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็นกลุ่มที่รวบรวมสมาชิกที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยจะคอยช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับไก่ ซึ่งกลุ่มจะไม่เห็นที่รายได้แต่จะเป็นการอนุรักษ์ไก่พื้นเมืองไว้	
2.6 กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลา ก่อตั้งปี 2552 โดยมีนางสาวคงริยาะ เจริญตั้ง เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 23 คน เงินทุนหมุนเวียน 4,800 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือน 700 - 1,000 บาท	

8.กลุ่มผลิตน้ำดื่ม ก่อตั้งปี 2551 โดยมีนายพยอม พรหมแก้ว เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน ซึ่งทางกลุ่มได้บริการน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยราคาถูกกว่าท้องตลาด

กลุ่มอาชีพ	ภาพกิจกรรมกลุ่มฯ
2.7 กลุ่มผลิตน้ำดื่ม ก่อตั้งปี 2551 โดยมีนายพยอม พรหมแก้ว เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน ซึ่งทางกลุ่มได้บริการน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยราคาถูกกว่าท้องตลาด	
2.8 ศูนย์เรียนรู้สวนพฤกษศาสตร์ ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายมานะ สะมะแอ เป็นประธาน ในศูนย์จะมีการสาธิตการปลูกผักสวนครัวโดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ การสาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การเพาะเห็ด การเลี้ยงเปิดพันธุ์ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ทั้งนี้เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ โดยจะมีวิทยากรคอยแนะนำให้ความรู้	

9.ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายมานะ สะมะแอ เป็นประธาน ในศูนย์ฯ จะมีการสาธิตการปลูกผักสวนครัวโดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ การสาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การเพาะเห็ด การเลี้ยงเปิดพันธุ์ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ทั้งนี้เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ โดยจะมีวิทยากรคอยแนะนำให้ความรู้

กลุ่มอาชีพ	ภาพกิจกรรมกลุ่มฯ
2.7 กลุ่มผลิตน้ำดื่ม ก่อตั้งปี 2551 โดยมีนายพยอม พรหมแก้ว เป็นประธาน ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน ซึ่งทางกลุ่มได้บริการน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยราคาถูกกว่าท้องตลาด	
2.8 ศูนย์เรียนรู้สวนพฤกษศาสตร์ ก่อตั้งปี 2553 โดยมีนายมานะ สะมะแอ เป็นประธาน ในศูนย์จะมีการสาธิตการปลูกผักสวนครัวโดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ การสาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การเพาะเห็ด การเลี้ยงเปิดพันธุ์ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ทั้งนี้เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ โดยจะมีวิทยากรคอยแนะนำให้ความรู้	

ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน

- ดนตรีไทย

- กลองยาว

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ

แพะ เป็นสัตว์เศรษฐกิจและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐให้มีการเลี้ยงในหลาย พื้นที่ โดยเฉพาะ จังหวัดภาคใต้ตอนล่างเป็นทางเลือกในการบริโภคเนื้อแพะ นมแพะ โดยการนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออกจากการส่งเสริม ผลักดันของภาครัฐ ที่ได้เล็งเห็นว่ากลุ่มผู้บริโภคในบ้านเรา โดยเฉพาะชาวมุสลิม ยังมีความต้องการที่จะใช้แพะเป็นอาหาร และเพื่อประกอบในพิธีกรรมต่างๆปัจจุบันนี้ ได้มีการแปรรูปเป็นเครื่องสำอาง สบู่ และอื่นๆ อีกมากมาย ประโยชน์ของนมแพะนั้น มีไขมันไลโนเลอิค ซึ่งน้ำมันแพะมีสูงถึง 0.95/100 กรัม และกรดไขมันจำเป็นแอลฟาไลโนเลอิคกลุ่มโอเมก้า ๓ ในนมแพะมีอยู่ ประมาณ 0.03/100 กรัม ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นตัวเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่วัยรุ่นนอกจากนี้ ยังมีกรดไขมันไม่อิ่มตัวสายโซ่สั้นและกลาง ถือว่าเป็นกรดไขมันหลักที่มีประโยชน์ต่อผู้บริโภค ไขมันในน้ำมันแพะยังเป็นตัว

ลำเลียงวิตามินที่มีส่วนเพิ่มภูมิคุ้มกันทานให้แก่ ร่างกายอีกด้วยการเลี้ยงแพะเนื้อและแพะนมเป็นเรื่อง น่าสนใจมาก เพราะทั้งเนื้อแพะและนมแพะเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเฉพาะนมแพะมีคุณภาพสูงบำรุง ร่างกาย นอกจากตลาดมีความต้องการบริโภคเนื้อแพะสูงมาก จนไม่พอความต้องการแล้ว ยังเป็นที่ต้องการ ของช่วงงานเทศกาลของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งจะนำแพะไปใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ

ทั้งนี้ในสภาพที่เป็นอยู่การเลี้ยงแพะในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังเลี้ยงปล่อย ให้หากินเองตาม ธรรมชาติ ขาดการใช้หลักวิชาการ ด้วยมักจะเข้าใจว่าแพะสามารถหากินเองได้เก่ง แต่ความจริงแล้วแพะ เป็นสัตว์ที่ช่างเลือกกินส่วนใบและยอดอ่อน แต่จะไม่กินส่วนก้านหรือลำต้น หากผู้เลี้ยงไม่เอาใจใส่ปรับปรุง การเลี้ยงให้ถูกต้อง ผลตอบแทนจากแพะจะน้อยลงเป็นเงาตามตัว เช่น สุขภาพทั่วไปไม่สมบูรณ์ ให้ลูกตัว เดียวแทนที่จะเกิดลูกแฝด อัตราการตายของลูกระยะก่อนหย่านมสูง เป็นต้น

ส่วนข้อดีในการเลี้ยงแพะ ให้ได้ผลผลิตและผลตอบแทนเร็วกว่าการเลี้ยงโค เพราะหากินเก่ง กินพืช ใบไม้ได้หลายชนิด ทนทานต่อทุกสภาพภูมิอากาศ ขนาดตัวเล็ก ใช้พื้นที่น้อย เลี้ยงดูง่าย ให้ผลผลิต หลากหลายนับตั้งแต่ เนื้อ นม หนัง และขน

แพะพันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทย เป็นแพะที่มาจากแถบประเทศอินเดีย หรือปากีสถาน มีรูปร่าง ใหญ่กว่าแพะทางใต้ ส่วนทางใต้ของประเทศไทย เข้าใจว่ามาจากแพะพื้นเมืองของมาเลเซีย คือพันธุ์แกม มิงกัตจัง ให้ผลผลิตและนํ้านมต่ำ

สำหรับพันธุ์แพะที่กรมปศุสัตว์ วิจัยปรับปรุงพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มีทั้งพันธุ์แท้และลูกผสม เพื่อให้โตเร็ว เพิ่มผลผลิตและคุณภาพเนื้อนม ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ประกอบด้วย แพะพันธุ์ แองโกลนูเบียน เป็นแพะที่ให้ทั้งเนื้อและนมมีหลายสี ทั้งสีเดียวในตัวหรือมีสีต่างปน สันจมูกมีลักษณะเป็น เส้นโค้ง ใบหูยาวปรกลม แพะพันธุ์ซาเนน มีสีขาวทั้งตัว ใบหูเล็กหูตั้ง หน้าตรง แพะพันธุ์หลาวชาน เป็น แพะที่มาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีลักษณะคล้ายแพะพันธุ์ซาเนน แพะ เป็นสัตว์ที่คล่องแคล่ว หากินเก่ง สามารถกินใบไม้ตามพุ่มไม้ที่มีหนามได้เป็นอย่างดี ทนต่อรสขมได้ดี มักจะชอบออกหากินอาหาร เองมากกว่า ชอบกินใบไม้มากกว่ากินหญ้า เลือกกินอาหารที่อยู่สูงกว่าระดับพื้นดินและไม่ชอบกินอาหาร อย่างเดียวเป็น เวลานานติดต่อกันจะเดินหากินอาหารได้ไกลถึงวันละ 6-8 กม. แพะเลือกกินไม้พุ่ม 72% หญ้า 28% การตัดใบไม้ให้กินไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของหญ้า การตัดกิ่งไม้ควรเลือกกิ่งที่มีใบมากๆ ใบไม้แก่ เกินไป ควรตัดใบพืชตระกูลถั่ว เช่น ใบกระถิน แค ทองหลางให้แพะที่อ้วนท้อง หรือกำลังเลี้ยงลูก

สำหรับโรงเรียนที่ใช้เพื่อการเลี้ยงแพะนั้นคณะศึกษากการเลี้ยงแพะของศูนย์ ศึกษาการพัฒนาห้วย ฮองไค้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แนะนำว่า ควรทำคอกให้อยู่ มีหลังคากันแดดและฝน ยกพื้นสูง เพื่อทำ

ความสะดวกสบาย มีที่ให้น้ำและอาหาร ความยาวรางอาหารมีพอให้แพะกินได้ครบทุกตัว และมีที่แบ่งกันเพื่อ กันตัวอื่นที่แข็งแรงกว่าแย่งอาหาร และถ้าเป็นไปได้ควรแบ่งกันคอกสำหรับเลี้ยงแพะโต แพะเล็ก แม่ผู้ท้อง แม่เลี้ยงลูกหรือคอกลูกแพะ พื้นคอกทำเป็นไม้ระแนงในแพะโตมีความห่าง 1.5 ซม. แพะเล็ก 1.3 ซม. เพื่อให้มูลและปัสสาวะลงดิน พื้นคอกจะได้แห้งและสะอาด รวมทั้งช่วยป้องกันพยาธิที่อาจติดออกมากับมูล ได้ และเก็บมูลได้คอกใช้ทำเป็นปุ๋ยต่อไป

แพะมีข้อดีต่างๆ จำนวนมากที่สมควรจะนำมาเป็นสัตว์เลี้ยงสำหรับทดแทน โค-กระบือ เช่น ในปัจจุบัน คือ

- เป็นสัตว์ที่ให้ผลผลิตได้ทั้งเนื้อและนม
- เป็นสัตว์ที่มีขนาดเล็ก ผู้หญิงและเด็กก็สามารถเลี้ยงดูได้
- เป็นสัตว์ที่กินอาหารได้เกือบทุกชนิด แม้แต่วัชพืชที่โคกระบือไม่กินก็ใช้เป็นอาหารได้
- เป็นสัตว์ที่เจริญเติบโตเป็นหนุ่ม-สาว ได้เร็ว สามารถผสมพันธุ์ได้ ตั้งแต่อายุเพียง 8 เดือน
- เป็นสัตว์ที่มีความสมบูรณ์พันธุ์สูง มักคลอดลูกแฝด ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงลูกสั้น จึงทำให้สามารถตั้งท้องใหม่ได้เร็ว
- พื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงดูน้อย ทั้งโรงเรือนและพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์
- เป็นสัตว์ที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีมีความอดทนต่อสภาพแห้งแล้งและอากาศ ร้อนได้ดี
- เป็นสัตว์ที่ประชาชนทุกศาสนาสามารถใช้บริโภคได้ต่อเนื่องจากไม่มีศาสนาบัญญัติใดระบุ ห้ามบริโภคเนื้อแพะ

วิธีการเลี้ยงแพะ การเลี้ยงแพะที่พบเห็นอยู่ทั่วไปจะมีด้วยกัน 4 วิธีดังนี้

1 การเลี้ยงแบบผูกล่าม โดยการใช้เชือกผูกล่าม เพื่อให้แพะหาหญ้ากิน รอบบริเวณที่ผูก โดยผู้เลี้ยง ต้องมีน้ำและแร่ธาตุให้แพะกินเวลากลางคืน ก็ต้องนำแพะไปไว้ในคอกหรือเพิงที่มีที่หลบฝน

2 การเลี้ยงแบบปล่อย โดยมากให้ออกหากินตอนกลางวัน โดยจะต้องคอยดูแล เพราะเป็นการเลี้ยง ที่ประหยัด การปล่อยแพะออกหากินไม่ควรปล่อยในเวลาที่มีฝนตกหรือแดดร้อนจัด เพราะแพะอาจเจ็บป่วย ได้ แพะจะกินอาหารเพียง 1-2 ชั่วโมง

3 การเลี้ยงแบบขังคอก การเลี้ยงแบบนี้จะขังแพะไว้ในคอก รอบๆ คอกอาจมีแปลงหญ้าเพื่อให้แพะได้ออกกินหญ้าในแปลง บางครั้งต้องตักหญ้าให้แพะกินบ้าง ในคอกต้องมึนน้ำและอาหารชั้นให้กิน การเลี้ยงแบบนี้ประหยัดพื้นที่แต่ลงทุนสูง

4 การเลี้ยงแบบผสมผสานกับการปลูกพืช การเลี้ยงแบบนี้ทำโดยการปลูกพืชปะปนไปกับการเลี้ยงแพะ เช่น ปลูกยางพารา ปลูกปาล์มน้ำมัน และปลูกมะพร้าว ในภาคใต้ของประเทศไทย มีเกษตรกรจำนวนมากที่ทำการเลี้ยงแพะควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ³

ความเชื่อทางด้านการเลี้ยงแพะ จากการเล่าขานของผู้เฒ่าผู้แก่และปรากฏการณ์ที่พบเห็นจนกลายเป็นความเชื่อของชุมชนว่า หากเจ้าของแพะที่ถูกใจลงกับการเลี้ยงแพะ แพะจะนำสิ่งดี ๆ มาให้ เช่น แพะจะออกลูกแฝดให้กับเจ้าของ บางครอบคร้วแพะออกลูกแฝด 2 ตัว แฝด 3 ตัว แต่หากบ้านไหนไม่ถูกใจลงกับแพะ จะเกิดปรากฏการณ์แพะแท้ง แพะคลอดลูกตาย หรือ แพะที่คลอดออกมาพิการ (ตาบอด / ขาพิการ) ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่า เวลาเลี้ยงแพะต้องพูดจาอ่อนหวาน และ พูดดี ๆ กับแพะ แพะถึงจะเชื่อฟัง เพราะแพะกับเจ้าของจะเข้าใจซึ่งกันและกันมากกว่าสัตว์ประเภทอื่น

ความเชื่อบนหลักศาสนา สำหรับชาวไทยมุสลิม จะมีพิธีกรรมเกี่ยวข้องที่สำคัญดังนี้

1) พิธีฮัจญ์ ชาว มุสลิมผู้มีฐานะดี มีสุขภาพดี บรรลุศาสนภาพ (ชาย 15 ปี หญิง 19 ปี) แล้ว ทุกคนควรหาโอกาสเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ บัยตุลลอฮ์ นครเมกกะ ประเทศ ซาอุดีอาระเบีย อย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต จะเห็นได้ว่าในปีหนึ่งๆ มุสลิมทั่วโลกจะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์พร้อมกัน 1 ครั้ง ในเดือนซุล - ฮิจญะห์ (เดือนที่ 12 ของเฮจรีศักราช)มีรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในหลักธรรมสำคัญบางประการที่ว่าด้วยหลักปฏิบัติ 5 ประการ ที่มุสลิมทุกคนควรจะได้ถือปฏิบัติกันโดยเคร่งครัด

2) พิธีถือศีลอด เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่ชาวมุสลิมปฏิบัติในเดือนรอมะฎอน(เดือนที่ 9 ของเฮจรีศักราช) ตลอดทั้งเดือน โดยการอดอาหารการดื่มกินและเว้นการร่วมประเวณี และการทำชั่วต่างๆ อย่างเคร่งครัดเป็นพิเศษ มีรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในหลักธรรมสำคัญบางกรณีที่ว่าด้วยหลักปฏิบัติ 5 ประการที่มุสลิมทุกคนควรจะได้ถือปฏิบัติกันโดยเคร่งครัด

³ จีราวุธ เชนะบิงและคณะ.โครงการศึกษากระบวนการเลี้ยงแพะสู่การพึ่งตนเองของผู้เลี้ยงแพะ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.หน้า 11.2550.

3) พิธีละหมาดหรือนมาซ เป็น พิธีที่ชาวมุสลิมนมาซการแสดงความเคารพต่อพระเจ้าเป็นกิจวัตรที่สำคัญที่สุด ต้องประกอบพิธีนี้วันละ 5 ครั้ง มีรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในหลักธรรมสำคัญบางประการที่ว่าด้วยหลักปฏิบัติ 5 ประการที่คนมุสลิมทุกคนควรจะได้ถือปฏิบัติกันโดยเคร่งครัด

4) พิธีบริจาคซะกาต เป็น พิธีที่ชาวมุสลิมถือปฏิบัติเป็นหน้าที่ที่จะต้องสละทรัพย์สินของตนแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น โดยบริจาคแก่ผู้คนอนาถา เด็กกำพร้า คนขัดสน ผู้มีหนี้สิน ผู้เผยแพร่ศาสนา ผู้เดินทางที่ขัดสน มีรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในหลักธรรมสำคัญบางประการที่ว่าด้วยหลักปฏิบัติ 5 ประการที่มุสลิมทุกคนควรจะได้ถือปฏิบัติกันโดยเคร่งครัด

5) พิธีสุสานต์วันประสูติพระศาสดา หรือ มีลัด ชารีฟ (Meelad sharif) เป็นพิธีเฉลิมฉลองเพื่อความสุสานต์ เพื่อความสนุกสนาน เนื่องในวันคล้ายวันประสูติของพระศาสดานบีมุฮัมมัด ซึ่งตรงกับวันที่ 12 ของเดือนรอบีอุลเอาวัล (เดือนที่ 3 ของเฮจิรฮ์ศักราช) พิธีเฉลิมฉลองนี้จริงๆ แล้วมีตลอดเดือน แต่วันที่สำคัญที่สุดจะมีเพียง 2 วัน คือ วันที่ 11-12 ของเดือน โดยที่ชาวมุสลิมจะร่วมกันอดอาหาร มีการไปเยี่ยมบ้านของกันและกัน จะมีการสวดพระบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน มีการแจกดอกไม้และขนมหวานในนามของพระศาสดานบีมุฮัมมัดแก่กันและกัน เป็นที่สนุกสนาน

6) พิธีสุนัต เด็กชายมุสลิมอายุระหว่าง 2-10 ขวบ จะต้องได้รับพิธีสุนัต คือการตัดหนังหุ้มปลายองคชาติซึ่งถือว่า เป็นหน้าที่และเป็นสิ่งควรสรรเสริญ ทั้งเป็นธรรมเนียมเบื้องต้นของการแต่งงาน ในพิธีนี้จะมีการเชิญญาติพี่น้องอย่างน้อย 2-3 คน มาร่วมเป็นสักขีพยาน โดยจะมีการสวมพวงมาลัยให้เด็กก่อนแล้วจึงผ่าหรือตัดหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศ เสร็จแล้วให้ของขวัญแก่เด็ก แต่ในปัจจุบันนี้ เมื่อไปคลอดที่โรงพยาบาลอาจจะให้แพทย์ที่ทำการคลอดทารกเพศชาย ตัดหนังหุ้มปลายองคชาติของทารกนั้น เป็นการทำพิธีสุนัตด้วยเลยก็ได้

7) พิธีชาเบบารัต (Shabe Barat) เป็นพิธีทำบุญอุทิศให้แก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว ชาวมุสลิมจะนิยมประกอบพิธีนี้ในวันที่ 14 ของเดือนชะบาน (เดือนที่ 8 ของเฮจิรฮ์ศักราช) โดยการบวงสรวงวิญญาณของญาติพี่น้องด้วยขนมและอาหารที่หอม ผิงศพของญาติผู้ล่วงลับไป รวมทั้งวางดอกไม้และสวดมนต์ภาวนาอนุสรณ์ถึงพวกเขา

8) พิธีอิดูซุฮา (Id-uz-zuha) เป็นพิธีสังเวยพระเจ้าด้วยแพะ ชาวมุสลิมจะประกอบพิธีนี้ในวันที่ 10 ของเดือนซุล-ฮิจญะห์ (เดือนที่ 12 ของเฮจิรฮ์ศักราช) โดยการตื่นแต่เช้าไปสวดมนต์ที่มีสยิดเมื่อกลับมาถึงบ้านก็จะมีการเชือดแพะ สังเวยพระเจ้า เมื่อเสร็จสังเวยก็จะนำเอาเนื้อแพะมาปรุงเป็นอาหารเช้า และแจกจ่ายให้แก่ญาติพี่น้องรับประทานเป็นการเฉลิมฉลองเนื่องในวันสังเวยพระเจ้าซึ่งปีหนึ่งมีครั้งเดียว

9) พิธีสมรส (Nikah) คู่สมรสจะต้องเป็นมุสลิมด้วยกัน การประกอบพิธีสมรสที่ดีที่สุด ควรประกอบพิธีในมัสยิด เมื่อตกลงกันทั้ง 2 ฝ่ายได้แล้ว ก็จะกำหนดวันทำพิธีสมรสก่อนทำพิธีสมรส 4 วัน ก็จะมีการสู่ขอและหมั้นเจ้าสาว องค์ประกอบของพิธีสมรส จะต้องเป็นผู้ปกครองหรือ wali เช่น พ่อ พี่ชาย หรือ ปู่ ตา รับรู้และยินยอมเต็มใจทั้ง 2 ฝ่าย จะต้องมียอหม่ามแห่งมัสยิดนั้นๆ เป็นผู้ทำพิธี จะต้องมีพยาน 2 คน จะต้องมีผู้อบรมหรืออานคุบะห์ (ซึ่งอาจเป็นคนเดียวกันกับผู้ทำพิธีก็ได้) และจะต้องมีบะฮัร คือสิ่งของหรือเงินที่จะให้แก่เจ้าสาว มุสลิมชาย จะได้รับอนุญาตให้มีภรรยาถึง 4 คน แต่ต้องมีความสามารถเลี้ยงดูและให้ความยุติธรรมเสมอภาคแก่ภรรยาทั้ง 4 คนได้

10) พิธีศพ เมื่อมีมัสยิด (คนตาย) ขึ้นในหมู่บ้าน เป็นหน้าที่ของมุสลิมที่จะต้อง ไปเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือโดยไม่ต้องรอรับคำ เชิญหรือการรุดเชิญ และการไปนั้นให้แต่งกายธรรมดา (ไม่ต้องแต่งชุดดำ) เพราะไม่มีการไว้ทุกข์ และการไปบ้านผู้ตาย จะต้องไม่ไปเป็นภาระแก่เจ้าของบ้านโดยไปรับประทานอาหารหรือแม้แต่ น้ำ ให้รับไปส่งผู้ตายหรือศพยังสุสาน และให้รับละหมาด ดังนั้น ก่อนนำไปฝัง จะต้องนำไปยังมัสยิดเพื่อละหมาดให้ผู้ตายและอวยพรขอพรให้แก่ผู้ตาย เมื่อเสร็จจากการละหมาดแล้ว จึงนำผู้ตายไปยังหลุมที่ขุดเตรียมไว้ในที่นอน และต้องจัดการฝังให้เรียบร้อยภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อฝังเสร็จจะกลบดินหลุมฝังให้สูงขึ้นมา และปักไม้ (ธรรมดา) ไว้ที่หลุมฝังศพแต่จะไม่มีการโบกปูนหรือทำให้ถาวรเพื่อการไปเคารพบูชาที่ หลุมฝังศพอย่างเด็ดขาด

11) พิธีตัดผม (อะ กิเกาะฮฺ) การทำพิธีตัดผม 1 หรือโกนผมแก่เด็กที่เกิดใหม่และ ตั้งชื่อให้เด็กนั้น ถ้าบิดามารดามีฐานะดีจะต้องเชือดสัตว์เป็นพลีเพื่อขอบคุณต่ออัลลอฮ์ที่ทรงประทานทารกมาให้ เมื่อเชือดสัตว์ทำอะกิเกาะฮฺแล้วจึงจะทำพิธีตัดหรือโกนผมเด็กได้เลย อย่างไรก็ตามเวลาของอะกิเกาะฮฺนี้ไม่มีเวลาจำกัดแน่นอน เพราะเริ่มตั้งแต่คลอดออกมาจนถึงบรรลุนิติภาวะ ถ้าบรรลุนิติภาวะแล้วไม่ได้ทำอะกิเกาะฮฺเด็กนั้นต้องทำให้ตัวเอง บิดาจะทำให้ไม่ได้ แต่เวลาที่เหมาะสมก็คือ เมื่อเด็กคลอดได้ 7 วันแล้ว ควรรับทำพิธีนี้ทันที มิฉะนั้นจะต้องรอไปจนกว่าโอกาสจะอำนวย การทำอะกิเกาะฮฺนี้เป็นข้อบังคับที่มุสลิมต้องทำให้แก่ลูกที่เกิดมาเพราะจะ ทำให้เด็กนั้นรอดพ้นจากการล่อลวงของซาตาน ซึ่งพยายามขัดขวางไม่ให้เด็กคนนั้นปฏิบัติความดี ผู้ทำอะกิเกาะฮฺให้แก่เด็กต้องเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดู และต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งบิดาจะเอามาจากทรัพย์สินของลูกไม่ได้ มิฉะนั้นจะต้องคืนค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้แก่ลูกในภายหลัง ถ้าหากบิดาไม่มีความสามารถทำให้ได้ ปู่ก็สามารถทำให้หลานได้ สัตว์ที่ใช้ในการทำอะกิเกาะฮฺนั้นสำหรับเด็กผู้ชายให้เชือดแพะ 2 ตัว แพะนั้นควรมีรูปร่างลักษณะที่คล้ายคลึงกันทั้ง 2 ตัวและมีอายุรุ่นเดียวกันด้วย ถ้าเป็นเด็กหญิงให้เชือดแพะ 1 ตัว เนื้อสัตว์ที่เชือดนี้เพื่อเป็นการขอบคุณอัลลอฮ์ที่ประทานทารกมาให้และเพื่อ ขอพรให้พระองค์ได้คุ้มครองรักษาทารกนี้ เนื้อสัตว์ที่ถูกเชือดจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ไว้รับประทานเอง 1 ส่วน ให้ญาติพี่น้อง 1 ส่วน และบริจาคให้คนยากจน 1 ส่วน

12) พิธีการเชือดกุรบัน คือการเชือดสัตว์เป็นพลีเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ยากไร้และมิตรสหาย เพื่อนำมาฉลองในวันอีดิลอัฎฮาหรือวันอีดิหฺญะ โดยเชือดในตอนสายหลังจากเสร็จการละหมาด สัตว์ที่ใช้ทำกุรบัน ได้แก่ อูฐ วัว แพะ แกะ เพื่อแสดงความภักดีต่ออัลลอฮ์ อะมารุล ชุกริ1 ได้กล่าวว่าสัตว์ที่ทำกุรบันต้องมีอายุครบตามเกณฑ์จึงจะถือว่าแข็งแรง กล่าวคือ อูฐจะต้องมีอายุ 5 ปีขึ้นไป วัวและควายมีอายุ 2 ปีขึ้นไป แพะ ธรรมชาติอายุ 2 ปีขึ้นไป แกะอายุครบ 1 ปี หรือแกะที่ฟันของมันหลุดร่วงไปหลังจาก 6 เดือน ถึงแม้มีอายุครบ 1 ปี ที่ใช้ได้ บรรดาสัตว์ที่ทำกุรบันนั้นที่ดีที่สุด คือ อูฐ รองลงมาคือ วัว จากนั้นคือแกะและแพะ จำนวนสัตว์ในการทำกุรบันที่น้อยที่สุด คือ แพะ 1 ตัว หรือ แกะ 1 ตัว สำหรับ 1 คน แต่ถ้าอูฐ 1 ตัว วัวหรือควาย 1 ตัว สำหรับ 7 คน และสัตว์ที่จะใช้ทำกุรบันนั้นต้องสมบูรณ์แข็งแรง ไม่พิการตาบอด ไม่ตาเจ็บจนปิดตา ยกเว้นตามัวหรือมองไม่เห็นเฉพาะกลางคืน จะต้องไม่เป่หรือเก หูไม่แห้วหรือฉีกขาด หางไม่กุด ยกเว้นเป็นมาแต่กำเนิด ไม่เป็นโรคผิวหนัง และจะต้องไม่ตั้งท้องหรือเพิ่งคลอดลูก สำหรับสีของสัตว์ที่ใช้ทำกุรบันนั้น ที่นิยมและที่ยกย่องกันว่าดีที่สุด คือสีขาว สีค่อนข้างเหลือง สีเทาแกมแดงสลับสีขาวปนดำและสีดำ กุศลที่เกิดจากการทำกุรบันตามทัศนะของอิสลาม คือ บุญที่จะทำให้สะดวกง่ายดายต่อการข้ามสะพานในวรัฎิยามะฮฺ (หมายถึงวันที่พ้นจากความตายไปสู่ปรโลก) ยิ่งสัตว์ดีมากและประเสริฐมากเท่าใดยิ่งทำให้เห็นถึงความภักดีต่ออัลลอฮ์มากเท่านั้น แต่ทั้งหมดนี้จะต้องกระทำให้ถูกต้องตามบัญญัติของศาสนาจะเชือดก่อนละหมาดใน วันอีดิลอัฎฮาไม่ได้ มิฉะนั้นจะเป็นการเชือดเพื่อตนเอง ดังนั้นเนื้อที่ได้จากการทำกุรบันจึงไม่บริโภคแต่ผู้เดียว แต่แจกจ่ายเป็นทานแก่คนยากจนรวมทั้งมิตรสหายและเก็บไว้เพื่อตนเองเพียงนิด เดียวเท่านั้นเพื่อเป็นสิริมงคลในการทำกุรบัน

จะเห็นว่าพิธีกรรมบางอย่างเกี่ยวข้องกับสัตว์โดยเฉพาะกุรบัน และพิธีอารีเกาะฮฺ แต่อย่างไรก็ตามในพิธีกรรมอื่นๆ หรือแม้แต่ในชีวิตประจำวันก็เป็นที่ยกย่องในการปรุงอาหารด้วยเนื้อแพะเพื่อรับประทาน แต่ต้องมีพิธีกรรมในการเชือดตามหลักศาสนาอิสลาม (ประมวล พิชัยพันธุ์(ผู้แปล). 2546. อัช ชับหฺ การฆ่าเพื่อเป็นอาหารตามวิถีทางแห่งอิสลาม. อิสลามิค อะเคเดมี.กรุงเทพฯ)ตาม พ.ร.บ.ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2535 กำหนดให้การฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการในโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับอนุญาต แต่กฎหมายยกเว้นให้การฆ่าตามพิธีกรรมในทางศาสนาสามารถฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าได้ ทั้งนี้ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกจากนั้นแล้วสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประกาศมาตรฐาน มกอช.8400-2500 เรื่องอาหารฮาลาล เมื่อ 29 พฤษภาคม 2550 เพื่อให้สินค้าอาหารฮาลาลของไทยมีความถูกต้องตามหลักศาสนาบัญญัติอิสลามและ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เป็นที่เชื่อถือและยอมรับได้ และโดยที่ปรากฏว่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเชือดแพะและแกะเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นหลักใหญ่ จึง มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ประกอบการในการดำเนินการเชือด แพะและแกะในระดับครัวเรือนหรือนอกโรงฆ่าสัตว์ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่ง

นอกเหนือจากเพื่อการใช้ประโยชน์ทางพิธีกรรมแล้ว ยังเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่โรงฆ่ามาตรฐานตามกฎหมาย และการพัฒนากิจการอาหารฮาลาลอีกด้วย

ซับบ์ เป็นวิธีการที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและตายตัวสำหรับการฆ่าสัตว์เพื่อให้ได้เนื้อซึ่งเหมาะสมแก่การบริโภคของมนุษย์ คำว่า "ซับบ์" ในภาษาอาหรับ หมายถึง การทำให้บริสุทธิ์ หรือทำให้มีประโยชน์ ภาษาอาหรับเรียกซับบ์ว่า ซะกาต ซึ่งมีความหมายเดิม คือ การทำให้บริสุทธิ์ หรือทำให้สมบูรณ์ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ศาสนบัญญัติ โดยอาจแยกพิจารณาตามสถานการณ์โดยแบ่งเป็น ก่อนการเชือด ระหว่างเชือด และภายหลังจากการเชือด ดังนี้

ก่อนการเชือด

1. ผู้เชือด (ในภาษาอาหรับเรียกว่า "ซาบีย") จะต้องเป็นผู้มีจิตปกติ บรรลุนิติภาวะ ชายหรือหญิงก็ได้ เป็นมุสลิม ไม่อยู่ในอาการมึนเมา ไม่เป็นโรคติดต่อที่ส่งคมรังเกียจ และมีความรู้เรื่องขั้นตอนการเชือดสัตว์ที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม (ฮัซ ซับบ์)
2. สัตว์ที่นำมาเชือดต้องเป็นสัตว์ที่ยังมีชีวิต หรือเชื่อว่ายังมีชีวิต ณ เวลาที่ลงมือเชือด
3. การล่าเลี้ยงการขนส่งสัตว์ ต้องไม่ปะปนกับสัตว์ที่ต้องห้ามตามบัญญัติศาสนาอิสลาม
4. มีด/เครื่อง มือที่ใช้ในการทำซับบ์ต้องคมกริบ เพื่อผ่านทะลุผิวหนังได้เร็ว ตัดหลอดเลือด และเส้นเลือดต่างๆ ทำให้เลือดไหลออกมาหมดจด ในระยะเวลาที่รวดเร็วที่สุด
5. จัดเตรียมสถานที่ โดยไม่ให้สัตว์ตัวอื่นเห็นการเชือด

ระหว่างเชือด

1. ผู้ เชือดจะต้องแต่งการรัดกุม ปกปิดส่วนต่างๆ อย่างมิดชิด ผู้ที่ผมยาวจะต้องใส่หมวก รวบเก็บผมอย่างมิดชิด เพื่อป้องกันการสัมผัสเชื้อโรค และนำโรคมาสู่ซากที่จะมีการฆ่าชำแหละ
2. ต้องเชือดที่คอ ตรง จุดที่อยู่ใต้ของหลอดเลือดที่โคนลำคอ นอกจากตัดเส้นเลือดดำ และเส้นเลือดแดงใหญ่ที่คอแล้ว จะต้องตัดคอหอย (ฮุลกูม) และหลอดอาหาร (มารี) ด้วย แต่ต้องไม่ถูกไขสันหลัง ดังนั้น ศีรษะจะต้องไม่ขาด และต้องเชือดโดยต่อเนื่องในคราวเดียว ไม่มีการยกอุปกรณ์ออกจากลำคอสัตว์ในขณะที่เชือด
3. ตัสมียะฮ์ ผู้เชือดหันหน้าไปทางกิบลัต (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ:ทิศที่เป็นที่ตั้งวิหารกะอูบะฮ์) แล้วกล่าวนามของอัลลอฮ์โดยพูดว่า "บิสมิลลาฮ์" (ในนามแห่งอัลลอฮ์) ทันทีก่อนเชือด
4. สัตว์จะต้องตายเพราะการเชือดนั้น เมื่อเชือดแล้วต้องปล่อยสัตว์ให้ตายสนิทเอง ก่อนนำไปผ่าเปิดซาก/แบ่งซาก ชำแหละชิ้นส่วนต่อไป

ภายหลังจากการเชือด

1. หลังจากการเชือด ซึ่งได้ดำเนินการในส่วนพื้นที่ที่มีการสัมผัสกับเลือด และอุจจาระ สำหรับการชำแหละชิ้นส่วนต่างๆ นั้น ผู้ปฏิบัติการเชือดสัตว์จะต้องดำเนินการตัดแบ่งชิ้นส่วนต่างๆ ในส่วนที่จัด เตรียม หรือเรียกว่า “บริเวณสะอาด”
2. โดย จะต้องมีการชำระล้าง โดยจะต้องเปิดช่องท้องเพื่อเอาเครื่องใน ลำไส้ และกระเพาะอาหารออก ก่อนที่จะผ่านไปสู่บริเวณสะอาด ก่อนที่จะชำแหละแบ่งเป็นชิ้นส่วนต่างๆ สำหรับน้ำซึ่งนับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในกระบวนการผลิตอาหารฮาลาลนั้น จะต้องไม่มีการปนเปื้อนสิ่งหะรอม และสิ่งต้องห้ามทางศาสนาอิสลามตลอดกระบวนการ น้ำสะอาดที่มีสิ่งสกปรกที่สะอาดเจือปนอยู่ เช่น มีชา กาแฟ น้ำชนิดนี้ห้ามนำไปใช้ทำความสะอาด สำหรับน้ำสะอาดในปริมาณน้อยกว่า 193 ลิตร หากแปดเปื้อนด้วยร่างกายที่สกปรกของคนถือว่ำนน้ำนั้นเป็นนะญิส และน้ำที่ปนเปื้อน และการปนเปื้อนนั้ทำให้คุณสมบัติทางด้านสี กลิ่น และรส ให้ถือว่ำนน้ำนั้นเป็นนะญิส
3. ระหว่าง การชำแหละชิ้นส่วนต่างๆ ผู้เชือดชำแหละควรล้างมือทุกชั้นตอน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่อาจเกิดขึ้น และห้ามสัมผัสกับชิ้นส่วน -เนื้อสัตว์ ในขณะที่อยู่ในบริเวณสกปรก ก่อนที่จะได้มีการล้างมือ และเคลื่อนย้ายซากไปในบริเวณสะอาด

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จีราวุธ เตะบิง และคณะ (2550) ได้ศึกษากระบวนการเลี้ยงแพะผู้เลี้ยงแพะอำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า อาหารในพื้นที่ทั้งบ้านคูระและบ้านกำปงลูวา เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่ด้วยลักษณะการเลี้ยงเลี้ยงที่เป็นแบบปล่อย และจุดมุ่งหมายการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริมเพียงเท่านั้น การดูแลจึงไม่ได้พิถีพิถัน เหมือนกับผู้เลี้ยงแพะมืออาชีพ หรือเลี้ยงแพะที่เป็นอาชีพหลัก ดังนั้นความสมบูรณ์ของแพะจึงขึ้นอยู่กับระบบการเลี้ยงของสมาชิกที่ผ่านมา มีการดูแลเอาใจใส่ พิถีพิถันน้อยกว่าระบบฟาร์ม ทั้งนี้เพราะการเลี้ยงแพะมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ระบบฟาร์มเลี้ยงเป็นอาชีพหลัก ส่วนชาวบ้านคูระและกำปงลูวา เป็นแค่อาชีพเสริม อาชีพหลัก คือ การทำสวนผลไม้ การทำนา หากจะมีการผลิตอาหารเสริมที่จะลดต้นทุน สมาชิกอาจต้องเปลี่ยนแปลงระบบการเลี้ยงแบบเดิมบ้างบางส่วน

สำหรับแนวทางการรักษาโรคด้วยสมุนไพร เนื่องจากทางกลุ่มมีความรู้และมีการทดลองรักษาโรคให้กับแพะของตนเองบ้างแล้ว และสมาชิกกลุ่มบางคนยังไม่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน จึงขาดความรู้บางอย่างที่ส่งผลต่อการรักษาโรคแพะของตนเองอย่างทันท่วงที ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการผลิตยารักษาโรค จึงเป็นลักษณะของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เรื่องโรค อย่างเป็นระบบให้มากขึ้นกว่าเดิม

ดังนั้นแนวทางของกลุ่มจึงเป็นเรื่องของการรวมกลุ่ม เพื่อบริหารและจัดการช่วยเหลือสมาชิกด้านการให้ข้อมูล ทั้งเรื่องของระบบการเลี้ยงที่จะส่งผลให้เกิดรายได้เสริมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันมีแนวทางในเรื่องของ

- 1) ด้านการจัดการ (มีการขึ้นทะเบียนแพะ จัดทำทะเบียนสมาชิกกลุ่ม ประชุมสมาชิกกลุ่ม/ คณะกรรมการกลุ่มเพื่อรับฟังปัญหาและจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การตลาด และ จัดวางระเบียบกลุ่ม/กฎข้อบังคับ)
- 2) ด้านอาหาร (จัดเตรียมแหล่งปลูกหญ้า และ ศึกษาข้อมูลอาหารเสริม)
- 3) ด้านผสมพันธุ์ (คัดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ บันทึกข้อมูลของแพะหลังคลอด และ จัดการผสมพันธุ์ให้กับสมาชิกกลุ่ม)
- 4) ด้านโรคของแพะ (บริการให้ความรู้เรื่องโรคเรื้อรังที่ถูกสุลักษณะ ให้บริการรักษาแพะที่เป็นโรค และ เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ)

แนวคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ในแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ ได้ัญญเชิญ “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะชี้ถึงแนวการใช้ชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับสังคมประเทศ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

แนวความคิดนี้ได้ให้ความหมายของความพอเพียงโดยหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มี ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ซึ่งในแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ ได้กล่าวถึงการพัฒนาไปสู่ความมีดุลยภาพที่เน้น “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” การพัฒนาสู่ “สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้” และพัฒนาเป็น “สังคมแห่งความเอื้ออาทร การพึ่งพาอาศัยกัน”

แนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Development)

เป็นการพัฒนาที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา (Partnership in Development) อันเป็นกระแสแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและอยู่ในแผน ฉบับที่ ๘ โดยความคิดพื้นฐานที่สำคัญคือ ประชาชนในชุมชนควรเป็นผู้ระบุปัญหา ความต้องการ ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีผลทำให้มีการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา อีกทั้งเพิ่มความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของท้องถิ่นของตนเอง และการพัฒนาชนบทหากมองในภาพกว้าง ๆ ภาคการพัฒนาต่าง ๆ ที่มาประกอบเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชนบทที่มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรง นั้นยังประกอบด้วยภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐการ ภาคประชาชนและชุมชน ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคอื่น ๆ เช่น นักวิชาการ สื่อมวลชน ซึ่งภาคต่าง ๆ ต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน โดยทุกส่วนประกอบจะต้องมีส่วนร่วมกัน เพื่อทำการพัฒนาประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ และ ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ดำเนินงานในพื้นที่ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี นักวิจัยมีทั้งหมด 16 คน มีครูอาสาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ลานเป็นพี่เลี้ยงในพื้นที่ และได้รับเกียรติจากนายอำเภอและปลัดอาวุโสอำเภอแม่ลานเข้าร่วมรับฟังและให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการและการเพิ่มประสิทธิภาพกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานพัฒนาการทหารเคลื่อนที่ 4 มาร่วมเรียนรู้และสนับสนุนพันธุ์แพะและปรับปรุงโรงเรือนแพะ

แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 9 ขั้นตอน คือ 1) ประชุมชี้แจงโครงการ 2) ประชุมทีมประจำเดือน 3) ประชุมสมาชิกกลุ่มทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะ 4) ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ ในจังหวัดปัตตานี 5) อบรมเรื่องความสำคัญของการรวมกลุ่มและบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม 6) ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ 7) ประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อสรุปผลการศึกษาข้อมูลและจัดทำแผน 8) ทดลองปฏิบัติงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ และ 9) นำเสนอผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเพื่อขยายผลการวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปกระบวนการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย	กิจกรรมที่วางแผนไว้(ที่จะตอบวัตถุประสงค์)	กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ(วัน/เวลา/สถานที่)	กระบวนการที่ทำ/เครื่องมือ/วิธีการที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่เกิด	
				ข้อมูลที่ได้	สิ่งที่เกิดกับชุมชนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
1.เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ	1.ประชุมชี้แจงโครงการ	26 ต.ค.53 ณ โรงเรียนบ้านตันหยงต.ป่าไร่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี	1.ชี้แจงวัตถุประสงค์ การประชุม 2.นำเสนอโครงการ 3.รับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ	-คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการวิจัย	-

วัตถุประสงค์ โครงการวิจัย	กิจกรรมที่วาง ไว้(ที่จะตอบ วัตถุประสงค์)	กิจกรรมที่ได้ ดำเนินการ (วัน/เวลา/ สถานที่)	กระบวนการที่ ทำ/เครื่องมือ/ วิธีการที่ใช้ใน กิจกรรม	ผลที่เกิด	
				ข้อมูลที่ได้	สิ่งที่เกิดกับ ชุมชนตาม วัตถุประสงค์ที่ วางไว้
	2.ประชุมทีม ประจำเดือน	ณ ที่ทำการกลุ่ม เศรษฐกิจ พอเพียง บ้านแม่ตึน๊ะ ต.ป่าไร่ อ.แม่ ลาน จ.ปัตตานี -13 ต.ค. 53 -16 ธ.ค. 53 -17 ก.พ. 53 -31 มี.ค. 54	1.สรุปการ ทำงานที่ผ่านมา (ทั้งเรื่องงาน และการเงิน) 2.วางแผนการ จัดกิจกรรมครั้ง ต่อไป	-ผลการดำเนินงาน แต่ละกิจกรรม ปัญหาอุปสรรคและ แนวทางแก้ไข	-
	3.ประชุม สมาชิกกลุ่ม ทบทวนและ วิเคราะห์ สถานการณ์การ เลี้ยงแพะ	12 พ.ย.53 ณ โรงเรียน บ้านตันหยง ต.ป่าไร่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี	-ระดมความคิดเห็น(SWOT)	-สถานการณ์ การเลี้ยงแพะของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึน๊ะ	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึน๊ะ
	4.ศึกษาข้อมูล ผู้ประกอบการ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ ในจังหวัด ปัตตานี	16 มี.ค.53 17 มี.ค.53 13 ต.ค.54 ณ สำนักงาน ปศุสัตว์ จังหวัด	- สัมภาษณ์ รายบุคคลใน พื้นที่ -จัดเวทีระดม ความคิดเห็น ณ ห้องประชุม ปศุสัตว์จังหวัด	-สถานการณ์ การเลี้ยงแพะของ กลุ่มผู้ประกอบการ เลี้ยงแพะจังหวัด ปัตตานี -เครือข่ายผู้เลี้ยง แพะของจังหวัด ปัตตานี -แนวทางการ	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึน๊ะ

วัตถุประสงค์ โครงการวิจัย	กิจกรรมที่วาง ไว้(ที่จะตอบ วัตถุประสงค์)	กิจกรรมที่ได้ ดำเนินการ (วัน/เวลา/ สถานที่)	กระบวนการที่ ทำ/เครื่องมือ/ วิธีการที่ใช้ใน กิจกรรม	ผลที่เกิด	
				ข้อมูลที่ได้	สิ่งที่เกิดกับ ชุมชนตาม วัตถุประสงค์ที่ วางไว้
		ปัตตานี		พัฒนาการเลี้ยงแพะ ที่มีประสิทธิภาพ	
2. เพื่อศึกษาถึง แนวทางการ เพิ่ม ประสิทธิภาพ การเลี้ยงแพะให้ มีรายได้เสริม ของกลุ่มผู้เลี้ยง แพะบ้านแม่ตึ๊น๊ะ	5.อบรมเรื่อง ความสำคัญ ของการ รวมกลุ่มและ บริหารจัดการ กลุ่มแบบมีส่วนร่วม	5 เม.ย.54 ณ โรงเรียน ตาดีกา ต.ป่าไร่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี	-เชิญวิทยากร มาให้ความรู้ เรื่องการบริหาร จัดการแบบมี ส่วนร่วมและ การทำบัญชี อย่างง่าย	-การบริหารจัดการ กลุ่มแบบมีส่วนร่วม -การจัดทำบัญชี อย่างง่าย	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึ๊น๊ะ
	6.ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ผู้ประกอบกร/ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ	1-2 พ.ค.54 ณ จังหวัด สตูลและ กระบี่	-ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ใน พื้นที่	-วิธีการเลี้ยง/ ประสบการณ์การ เลี้ยงแพะที่มี ประสิทธิภาพ	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึ๊น๊ะ
	7.ประชุม สมาชิกกลุ่มเพื่อ สรุปผล การศึกษาข้อมูล และจัดทำแผน	5 มิ.ย.54 ณ โรงเรียน ตาดีกา ต.ป่าไร่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี	-ประชุม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	-แผนการเพิ่ม ประสิทธิภาพ สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยง แพะ -การมีส่วนร่วมของ สมาชิกกลุ่มเพิ่มมาก ขึ้น	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึ๊น๊ะ
	8.ทดลอง ปฏิบัติงานตาม แผนการเพิ่ม ประสิทธิภาพ	มิ.ย.54- มิ.ย.55	-ทำตามแผนที่ วางไว้	-การมีส่วนร่วมของ สมาชิกกลุ่มเพิ่มมาก ขึ้น -รูปแบบที่เหมาะสม	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ

วัตถุประสงค์ โครงการวิจัย	กิจกรรมที่วาง ไว้(ที่จะตอบ วัตถุประสงค์)	กิจกรรมที่ได้ ดำเนินการ (วัน/เวลา/ สถานที่)	กระบวนการที่ ทำ/เครื่องมือ/ วิธีการที่ใช้ใน กิจกรรม	ผลที่เกิด	
				ข้อมูลที่ได้	สิ่งที่เกิดกับ ชุมชนตาม วัตถุประสงค์ที่ วางไว้
	สมาชิกกลุ่ม ผู้เลี้ยงแพะ			ในการบริหารจัดการ กลุ่ม	กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึน๊ะ
	9.นำเสนอ ผลการวิจัยแก่ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและ ประชาชนทั่วไป เพื่อขยาย ผลการวิจัย	28 พ.ค. 55	-นำเสนอ ผลการวิจัย -แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	-คำแนะนำในการ พัฒนากลุ่มให้ เข้มแข็งยิ่งขึ้น -ประชาสัมพันธ์ ผลงานวิจัยสู่ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	-แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ เลี้ยงแพะให้มี รายได้เสริมของ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึน๊ะ

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

1.ประชุมทีมวิจัยประจำเดือน เพื่อสรุปการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยมีทีมวิจัย
พี่เลี้ยงจาก กศน.และพี่เลี้ยงจาก สกว.จังหวัดปัตตานีเข้าร่วมประชุม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง มี
รายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

วันที่ 13 ตุลาคม 2553 จัดที่กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัด
ปัตตานี มีผู้ร่วมประชุม จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย และที่ปรึกษาโครงการได้แก่ ผอ.กศน.แม่ลาน
ครู กศน.แม่ลาน และ สกว.ปัตตานี

ผลการดำเนินงาน

1) ได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณโครงการวิจัยและแนวทางการ
ดำเนินโครงการว่า ตอนนี้กลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ได้รับการอนุมัติสนับสนุนโครงการแล้ว งบประมาณทั้งสิ้น
115,400บาท ซึ่งทาง สกว.จะแบ่งการโอนเงิน เป็น 2 งวด โดยจะโอนเงินงวดแรกมาให้ จำนวน 66,350
บาท ส่วนงวดที่สองจะโอนมาให้อีกครั้ง หลังจากทางกลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมตามที่วางไว้เสร็จเรียบร้อยแล้ว
เพราะฉะนั้นหลังจากนี้ ทางกลุ่มต้องดำเนินการตามแผนที่วางไว้ คือ 1. ประชุมชี้แจงโครงการ เพื่อให้
หน่วยงานรับทราบและให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับทางกลุ่มได้ 2.ต้องมีการประชุมทีม
ประจำเดือนทุกเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานว่าแต่ละกิจกรรมที่เราทำไปนั้นเป็นอย่างไร และมีปัญหา
อะไรบ้าง เพื่อสมาชิกจะได้ช่วยกันแก้ปัญหา 3.ทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะ จุดแข็ง

จุดอ่อนของกลุ่ม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่าที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ทำไมถึงไม่ประสบความสำเร็จ 4. ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการเลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี เพื่อนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 5. ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องความสำคัญของการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม และเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการ 6. ศึกษาฐานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผู้ประกอบการเลี้ยงแพะ อ.ท่าแพ จ.สตูล 7. สรุปผลการศึกษาข้อมูลและจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกในกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ 8. ทดลองปฏิบัติงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพ 9. จัดทำรายงานความก้าวหน้า และ รายงานฉบับสมบูรณ์ โดยรายงานความก้าวหน้าจะต้องส่งก่อนภายในเดือน กุมภาพันธ์ 2554 และรายงานฉบับสมบูรณ์ส่งเดือนสิงหาคม 2554 10. จัดประชุมนำเสนอผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนผู้สนใจเพื่อขยายผลและสร้างการเรียนรู้งานวิจัย

ซึ่งในการทำโครงการ ต้องมีการทำรายงานการทำงานเป็นรายงวดและทำรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อจบโครงการวิจัย พร้อมทั้งต้องทำรายงานการเงินให้ถูกต้องชัดเจน คุณสมพร โรยหัว ผู้ช่วยผู้ประสานงาน สกว.ปัตตานี ได้อธิบายเรื่องหลักฐานและเอกสารการเงินว่า หากทางกลุ่มจะทำกิจกรรมต้องมีการประชุมตั้งงบประมาณร่วมกัน โดยดูจากตามเอกสารการเงินโครงการว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างและห้ามใช้เงินเกินตามกิจกรรมที่วางไว้ และการซื้อของแต่ละอย่างต้องมีใบเสร็จที่ถูกต้องสมบูรณ์ ถ้าหากไม่สมบูรณ์ของโครงการจะมีใบเสร็จให้ 2 แบบ คือ 1. ใบสำคัญรับเงิน ใช้ในกรณีที่ใบเสร็จไม่สมบูรณ์ และจำนวนเงินเกิน 1,000 บาท ให้มีสำเนาบัตรประชาชนแนบพร้อมเซ็นสำเนาถูกต้องต้องทุกครั้ง ใช้ได้ทั้งทีมวิจัยและคนนอก 2. ใบรับรองแทนใบเสร็จ ใช้ในกรณีที่ไม่มีใบเสร็จหรือใบเสร็จไม่สมบูรณ์ ห้ามเกิน 1,000 บาท ใช้ได้เฉพาะทีมวิจัยที่มีรายชื่ออยู่ในโครงการเท่านั้น ไม่ต้องแนบสำเนาบัตรประชาชน ทั้งสองใบเสร็จนี้ ต้องเขียนรายละเอียดกิจกรรมทุกครั้งว่าทำอะไรอะไร ถ้าหากเป็นค่าอาหารก็ต้องมีใบลงทะเบียนที่มีรายชื่อแนบด้วย ถ้าหากไม่มีถือว่าไม่สมบูรณ์ไม่สามารถเบิกค่าอาหารได้ ซึ่งคุณสมพร ได้ฝึกให้นางรอมละ บือราเอง เจ้าหน้าที่การเงินโครงการ ลงเขียนใบเสร็จค่าอาหารการประชุม ทำให้มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

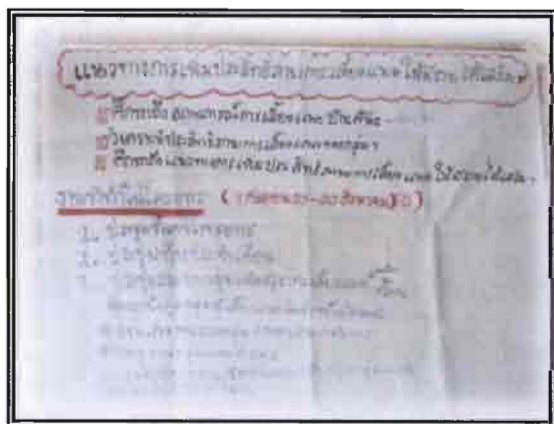
2) ได้แบ่งหน้าที่การทำงานในโครงการหลัก ๆ ออกเป็น 4 งาน ได้แก่

1. ประสานงาน	นายมานะ	ละมะแอ
2. ผู้ช่วยผู้ประสานงาน	นายดอรรแม	กูและ
3. จัดบันทึก	นายอับดุลมะยิ มูนิะ และ	
	นางสาวรอฮานา ละมะแอ	
4. บัญชี/การเงิน	นางรอมละ บือราเฮง และ	
	นายการิม เสนาะนา	

3) ได้ร่วมเตรียมการประชุมเตรียมการจัดเวทีประชุมชี้แจงโครงการฯ ซึ่งที่ประชุมมีมติว่าจะในวันที่ 26 ตุลาคม 2553 ที่โรงเรียนบ้านต้นเหียง อำเภอแม่ลาน โดยมีการแบ่งงานกันดังนี้

1. นายมานะ สมะแอ หัวหน้าโครงการวิจัย ประสานสถานที่ประชุม ร่างหนังสือเชิญประชุมโดยมีนายสุชาติ พุฒจันทร์ ครูอาสา กศน.แม่ลานเป็นที่ปรึกษา และเชิญนายอำเภอมาร่วมเวที
2. นายอับดุลมะยิ มูนิะ มีหน้าที่เตรียมเนื้อหาในการนำเสนอและทำแผ่นพับโดยมีนางสาวสมพร ไรยท้วเป็นผู้ช่วย
3. นางรอมละ บือราเฮง จัดหา/ประสานเรื่องอาหารกลางวันและอาหารว่าง
4. นายดอรรแม กูและ ประสานเชิญคนเข้าร่วมประชุม

บรรยากาศการประชุม

วันที่ 16 ธันวาคม 2553 ประชุมวางแผนการศึกษาข้อมูลกลุ่มผู้เลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี ที่กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ตึ้นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ สกว. ทีมวิจัยกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ ครู กศน.แม่ลาน เกษตรแม่ลาน

ผลการดำเนินงาน

1. ได้แนวคำถามที่จะนำไปสอบถามกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ
 1. การบริหารจัดการกลุ่ม
 2. การทำอาหารแพะ /อาหารหมัก / ส่วนผสม
 3. หลักการวิธีการเลี้ยงแพะ
 4. การดูแลแพะ /เรื่องโรค ,ยารักษา, การดูแลเบื้องต้น
 5. การดูแลโรงเรือน
 6. การให้อาหารตามสัดส่วนและขนาดอายุของแพะ
 7. การตลาด
 8. การแบ่งปันผลประโยชน์

9. การสนับสนุนจากหน่วยงาน

10. วิธีการเลือกพ่อบ้านแม่บ้าน

11. การมีส่วนร่วมของสมาชิก

2. ได้แผนการทำงานที่ชัดเจน (วัน เวลา สถานที่ในการจัดกิจกรรม)

ที่	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
1	13 มกราคม 2554	ศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงแพะ อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์
2	20 มกราคม 2554	ศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงแพะ อำเภอปะนาเระ
3.	27 มกราคม 2554	ศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงแพะ อำเภอกะพ้อ อำเภอไม้แก่น
4	17 กุมภาพันธ์ 2554	อบรมเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม
5	24 กุมภาพันธ์ 2554	นัดทำรายงานความก้าวหน้าเพื่อส่งให้พี่เลี้ยง สกว. ตรวจทาน
6	12-12 มีนาคม 2554	ศึกษาดูงาน กระบี่ และสตูล

3. วางแผนการใช้งบประมาณกิจกรรมศึกษาข้อมูลกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ

- ค่าน้ำมันรถ	5,000 บาท
- ค่าอาหาร (10คน*50บาท*3วัน)	1,500 บาท
- อาหารว่าง (10คน*20บาท*6มื้อ)	1,200 บาท
- ของที่ระลึก	960 บาท
- วัสดุอุปกรณ์	1,000 บาท
- สำรองอื่นๆ	340 บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 10,000 บาท

วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ประชุมชี้แจงผลการต่อยอดของหน่วยงานพัฒนาการทหารเคลื่อนที่ 44 ที่กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ตึ่นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ร่วมประชุม ประกอบด้วย ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงจากสกว.จังหวัดปัตตานี ผลการประชุม ทีมวิจัยทราบข้อมูลการสนับสนุนจากหน่วยงานพัฒนาการทหารเคลื่อนที่ 44 ในรูปของพันธุ์แพะและต่อเติมโรงเรือนแพะ

วันที่ 31 มีนาคม 2554 ประชุมเขียนรายงานความก้าวหน้า ที่กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ตึ่นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย ทีมวิจัย และ พี่เลี้ยงจากสกว.จังหวัดปัตตานี การประชุมวันนี้พี่เลี้ยงคือคุณสุกัญญา สุขสุพันธ์ ได้ให้ความรู้เรื่องการเขียนรายงานความก้าวหน้า และให้ฝึกเขียนรายงานความก้าวหน้าร่วมกัน ผลการดำเนินงาน ทำให้ทีมวิจัยมีความรู้และเข้าใจวิธีการเขียนรายงานความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น

2. ประชุมชี้แจงโครงการ เพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

วันที่ 26 ตุลาคม 2553 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านต้นเหรียง ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ตัวแทนหน่วยงานในพื้นที่ คือ นายอำเภอแม่ลาน ผอ.กศน.อำเภอแม่ลาน ปศุสัตว์อำเภอแม่ลาน ผอ.โรงเรียนโคกเหรียง จนท.เกษตรอำเภอแม่ลาน ครูอาสา กศน.อำเภอแม่ลาน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน ผู้ใหญ่บ้าน ม.1 , ม.2 ตัวแทนจาก จก.21 และ ทีมวิจัย

วัตถุประสงค์การประชุมเพื่อ 1.นำเสนอโครงการแก่ผู้เกี่ยวข้อง 2.ประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ และ 3.ให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ

การประชุมเริ่มจาก ตัวแทนทีมวิจัยกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และเชิญนายปรีชา ชนะกิจ กำนัน นายอำเภอแม่ลาน กล่าวเปิดการประชุม ซึ่งนายอำเภอแม่ลานได้กล่าวว่า “รู้สึกยินดีและดีใจที่ได้มาร่วมประชุมครั้งนี้และเป็นการดีที่โครงการของกลุ่มแพะได้รับการสนับสนุนจากหน่วย สกว. เพราะนายอำเภอก็เห็นกลุ่มนี้มานานแล้ว แต่มองดูแล้วว่าการเลี้ยงแพะยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าดูจากโครงการของ สกว. ที่ได้ระบุในแผนพับ คิดว่ามีการทำงานที่เป็นขั้นตอน มีการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม หรือเพิ่มศักยภาพให้กับคนทำงาน คิดว่ากลุ่มนี้น่าจะประสบความสำเร็จ ก็ขอเปิดการประชุมชี้แจงโครงการ “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ”

หลังจากนั้นคุณสุกัญญา สุขสุพันธ์ ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี ชี้แจงวัตถุประสงค์การประชุมว่า “ การจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการชี้แจงโครงการให้หน่วยงานและคนในชุมชนรับทราบเกี่ยวกับโครงการว่าได้รับการสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะให้มีความเข้มแข็ง สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริม ฯลฯ แต่กว่าที่จะมาถึงวันนี้ทาง สกว.และสมาชิกกลุ่มแพะแม่ตึ่นะ ได้มีการประชุมพัฒนาโครงการหลายครั้งใช้ระยะเวลาประมาณเกือบปี กว่าที่จะได้รับการอนุมัติโครงการ และ

รู้สึกเป็นเกียรติเป็นอย่างยิ่งที่ท่านนายอำเภอ และตัวแทนหน่วยงานหลายภาคส่วนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง ยืนด้วยขาของตัวเองโดยลดการพึ่งหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และคิดว่าสิ่งไหนที่ทางหน่วยงานจะสามารถสนับสนุนหรือให้ข้อเสนอแนะแก่นักวิจัยโครงการกลุ่มแพะได้ก็ถือว่าเป็นประโยชน์กับชุมชนมาก”

ต่อด้วยตัวแทนที่มิวิจัย นายอับดุลมะยิ มูนิะ เลขาโครงการวิจัยฯ นำเสนอโครงการว่า “ กลุ่มแพะนี้ก่อตั้งเมื่อปี 2547 คือได้รับงบประมาณมาจากโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบลของนายเนวิน ชิดชอบ มีสมาชิกจำนวน 25 คน โดยได้รับงบประมาณเป็น แพะ อาหาร มีการสร้างโรงเรือนแพะ แต่ว่ากลุ่มก็ไปไม่รอดแต่ทางกลุ่มเองก็ได้มีแจกแพะให้กับสมาชิกคนละตัว และสมาชิกที่เหลือประมาณ 4 คน ก็มานั่งคิดจะทำอย่างไรให้กลุ่มอยู่รอด เพราะว่าโรงเรือนก็ยังอยู่ไม่ยอกทิ้งไปให้สูญเปล่า ก็เลยมาร่วมกลุ่มกันอีกครั้ง โดยมีการลงทุนคนละ 1,000 บาท และชักชวนสมาชิกที่สนใจอยากจะทำเลี้ยงแพะจริงๆ มาร่วมกันอีกครั้ง แต่ทางกลุ่มก็ยังขาดเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม เลยเข้าไปปรึกษากับทีม เจ้าหน้าที่ สกว. ว่าทางกลุ่มมีปัญหาเรื่องนี้ ทางเจ้าหน้าที่ สกว. ก็เลยลงมาที่กลุ่มและมาร่วมกันพัฒนาโจทย์ที่กลุ่ม และได้มีประชุมนำเสนอโครงการและพิจารณาโครงการที่ มอ.ปัตตานี จึงได้เกิดโครงการนี้ขึ้นมา แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นทางกลุ่มเองก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับคำแนะนำหรือสิ่งที่ประโยชน์จากหน่วยงานเพื่อจะนำไปแก้ไขหรือปรับปรุงในการทำโครงการต่อไป”

สุดท้ายเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมซักถามและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งได้รับคำแนะนำจากท่านนายอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอและผอ.กศน.อำเภอ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นายอำเภอแม่ลาน เสนอแนะในเรื่องให้ทบทวนการเลี้ยงแพะและบริหารจัดการกลุ่มที่ผ่านมาว่า “ สิ่งที่เราควรจะทำสำหรับการเลี้ยงแพะก็คือ 1.ควรมีการทบทวนการเลี้ยงแพะ เช่น แพะเป็นอย่างไร ตรงกับลักษณะภูมิประเทศที่เราเลี้ยงไหม สภาพความเป็นอยู่เป็นอย่างไร 2.ลักษณะ เช่น โรงเรือนถูกลักษณะไหม และจะหาวิธีการจัดระบบใหม่อย่างไร 3. อาหารของแพะ คุณลักษณะการกินของแพะ พุดง่าย ๆ ก็คือเราต้องมาดูองค์ประกอบของการเลี้ยงแพะ ตั้งแต่คนเลี้ยงไปจนถึงโรคของแพะเลย และต้องมาแยกว่าในแต่ละองค์ประกอบควรจะเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง ”

ปศุสัตว์อำเภอแม่ลาน เสนอแนะเน้นย้ำในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มว่า “กลุ่มแพะที่ผ่านมายังมีปัญหาอยู่ตรงที่ว่ากลุ่มยังขาดการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ยังไม่มีความโปร่งใสในการทำงานขาดการบริหารจัดการเพราะฉะนั้นจะร่วมกันก็ต้องมีการพูดคุยและสร้างระบบให้โปร่งใสถึงจะทำงานกันเป็นกลุ่มได้ ”

ผอ.กศน.แม่ลาน เสนอแนะว่า “ หลังจากจบการประชุมครั้งนี้ควรมีการสรุปการประชุมให้กับหน่วยงานเพื่อหน่วยงานจะได้มีการช่วยเหลือหรือให้ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป ”

บรรณาคาศการประชุม

นายปรีชา ชนะกิจกำจร นายอำนวยการแม่ลานกล่าวเปิดการประชุม

คุณอับดุลมะยิ มูนิะ เลขาธิการฯ นำเสนอโครงการวิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนและเสนอแนะแนวทางการทำงานแก่ทีมวิจัย

3.ประชุมสมาชิกกลุ่มทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะ เพื่อทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านต้นเหียง ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ร่วมประชุม ประกอบด้วย ทีมวิจัย ผู้ใหญ่บ้าน และ ผอ.โรงเรียนบ้านโคกเหียง ครูกศน.แม่ลาน พี่เลี้ยงจากสกว.จังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานพัฒนาการทหารเคลื่อนที่ 44 มาร่วมสังเกตการณ์ด้วย การดำเนินงานเริ่มจากให้ทีมวิจัยทุกคนร่วมกันวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาส และ ข้อจำกัดของกลุ่มเลี้ยงแพะ โดยการเขียนใส่บัตรคำ และ นำเสนอในวงประชุม ตามด้วยการแลกเปลี่ยนและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงาน ได้ข้อมูลสถานการณ์การเลี้ยงแพะตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดของกลุ่มแพะ บ้านแม่ตึ้นะ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มแพะให้มีความเข้มแข็งในอนาคต

บรรยากาศการประชุม

ครูอาสา กศน.

ทีมวิจัยที่เป็นเยาวชน

4. ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการ/กลุ่มเลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี วิธีการศึกษาข้อมูลใช้ 2 วิธีการ คือ 1)การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มเลี้ยงแพะในอำเภอเมือง หนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ และ กะพ้อ โดยทีมวิจัยไปขอข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการ/กลุ่มเลี้ยงแพะที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี พร้อมกับสอบถามเจ้าหน้าที่ว่ามีกลุ่มผู้เลี้ยงแพะพื้นที่ไหนบ้างที่สามารถไปดูงานได้ เจ้าหน้าที่ก็แนะนำให้มาประมาณ 10 กลุ่ม หลังจากนั้นทีมวิจัยก็กลับมาประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อทำแนวคำถาม (สิ่งที่อยากรู้) รวมทั้งวางแผนการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ และ ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ และ 2) การจัดเวทีระดมความคิดเห็น โดยเชิญผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะทุกอำเภอมาประชุมร่วมกันที่ห้องประชุมสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ในวันที่ 13 ตุลาคม 2554 มีผู้เข้าร่วมประชุม 30 คน ผลการดำเนินงาน ได้รู้จักผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับ การเลี้ยงแพะ การดูแลให้อาหาร เทคนิคในการทำอาหารและการป้องกันแก้ปัญหา

แพะเป็นโรค การคัดเลือกสายพันธุ์ และ การตลาด ซึ่งที่เป็นประโยชน์มากสำหรับทีมวิจัยที่จะนำไปปรับปรุงการเลี้ยงแพะของกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

บรรยากาศการลงพื้นที่

ดูวิธีการให้อาหารและสอบถามสูตรอาหารแพะ

ดูวิธีการแพะที่เลี้ยงในโรงเรียน

ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับเจ้าของแพะ(ผู้หญิง)

5. **อบรมเรื่องความสำคัญของการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม**
เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2554 ณ โรงเรียนตาดีกา ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วมประชุม คือ นักวิจัยในโครงการ วิธีการดำเนินงาน วิทยากรจากสำนักงานสหกรณ์อำเภอมาอบรมให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและการทำบัญชีอย่างง่ายแก่ทีมวิจัย และให้ทีมวิจัยได้ฝึกการทำบัญชีอย่างง่าย ผลการดำเนินงาน ทีมวิจัยที่เข้าร่วมมีความรู้และเห็นความสำคัญของการทำงานแบบกลุ่มมากขึ้น รวมทั้งสามารถทำบัญชีอย่างง่ายได้

6.ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะจังหวัดสตูลและจังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ 1-2 พฤษภาคม 2554 โดยวันแรกตั้งแต่ 10.00-15.00 น. ทีมวิจัยได้ไปดูงานที่อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล หลังจากนั้นก็ออกเดินทางไปอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ไปพักค้างคืน รุ่งเช้าของวันที่ 2 พฤษภาคม หลังจากกินข้าวเช้าเสร็จ ก็ออกเดินทางไปดูงานที่มาโตฟาร์ม ผลการดูงานครั้งนี้ ทำให้ทีมวิจัยมีความรู้และเทคนิคการเลี้ยงแพะแบบใหม่ ๆ สามารถนำมาปรับปรุงการการเลี้ยงแพะของกลุ่มได้เป็นอย่างมาก

ฟังการบรรยายสรุปเรื่องการเลี้ยงแพะ
ของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านท่าแพ จ.สตูล

ชมภาพกิจกรรมที่มีคนมาดูงานในพื้นที่

รับฟังประสบการณ์/ดูวิธีเลี้ยงแพะของกลุ่มเลี้ยงแพะ จ.กระบี่

7.ประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อสรุปผลการศึกษาข้อมูลและจัดทำแผน เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2554 ณ โรงเรียนตาดีกา ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผลการดำเนินงาน ได้ความรู้และประสบการณ์และแผนการเพิ่มประสิทธิภาพกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

8.ทดลองปฏิบัติงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ โดยทีมวิจัยได้ดำเนินการตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายน 2554 ถึง สิ้นเดือนมิถุนายน 2555 ผลการดำเนินงาน ทีมวิจัยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้รับการสนับสนุนต่อยอดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องพันธุ์แพะ และ ปรับปรุงโรงเรือนแพะ

9.จัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเพื่อขยายผลงานวิจัย เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2555 ณ โรงเรียนตาดีกา ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้มีผู้เข้าร่วมประชุมรวม การประชุมครั้งนี้ได้รับเกียรติจากนายวิจิตร อิศระนายอำเภอแม่ลาน คนปัจจุบัน มาเป็นประธานกล่าวเปิดและกล่าวปิดการประชุม และได้รับเกียรติจากตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กศน.อำเภอแม่ลาน เกษตรอำเภอแม่ลาน หน่วยงานพัฒนาการท่องเที่ยวที่ 44 และ ปลัดอำเภอแม่ลาน มาร่วมรับฟังและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะในระยะต่อไป หลังจากปิดการประชุมก็รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

บรรยากาศการประชุม

หัวหน้าโครงการกล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์

นายอำเภอแม่ลานกล่าวเปิดการประชุม

นายอาชิ มูนิะ นักวิจัยนำเสนอผลการดำเนินโครงการ

นายกอบต.ป่าไร่ กล่าวชื่นชม/ให้กำลังใจ

ตัวแทนจากหน่วยงานพัฒนาการทหารเคลื่อนที่ 44
ให้คำแนะนำเรื่องการดำเนินงานกลุ่มในระยะต่อไป

ปลัดอาวุโสอำเภอแม่ลาน
ให้คำแนะนำเรื่องการทำงานแบบมีส่วนร่วม

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ทีมวิจัยได้ดำเนินการและสามารถสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มได้ดังนี้

4.1 บริบทของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ

บ้านแม่ตึ่นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นชุมชนสองวิถีที่มีจุดเด่นในเรื่องของการอยู่ร่วมกับบนฐานความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประชาชนชาวไทยพุทธ-ไทยมุสลิม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 77.75 % และนับถือศาสนาพุทธ 22.25 % ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ การทำสวนยางพารา ทำนาข้าว และเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการเลี้ยงแพะ เนื่องจากแพะมีความสำคัญในศาสนาอิสลามมาก คนไทยมุสลิมต้องใช้แพะเพื่อพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดชีวิต โดยเฉพาะพิธีกรรมสำคัญคือ การอากีเกาะห์⁴ และการกุรบาน จึงทำให้การเลี้ยงแพะเป็นอาชีพที่คนไทยมุสลิมชื่นชอบเพราะเลี้ยงแล้วได้บุญ ได้เงิน และได้บริโภคอาหารที่ฮาลาล ซึ่งวิถีการเลี้ยงแพะของชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มักจะเลี้ยงแพะในลักษณะเลี้ยงแบบเลี้ยงหลังบ้าน ลงทุนและมีการจัดการน้อย เมื่อต้องการใช้แพะบริโภคในพิธีกรรมต่าง ๆ ก็ใช้ของตนเองหรือซื้อของเพื่อนบ้าน ด้านการตลาดจะขายได้หรือไม่เกษตรกรจะไม่เดือดร้อนเนื่องจากการลงทุนการจัดการน้อย และมีจำนวนไม่มากอยู่ในระดับที่พอเหมาะกับการใช้ประโยชน์ สามารถจัดการเลี้ยงแบบง่าย ๆ ได้โดยไม่ยุ่งยากในการดำเนินชีวิตของตนเอง

นโยบายการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เมื่อปี 2547 ภายใต้อำนาจโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ (หนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล) ของนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในสมัยนั้น เป็นโอกาสสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มการเลี้ยงแพะในลักษณะฟาร์มที่เป็นมาตรฐานมากกว่าการเลี้ยงแบบเดิมของประชาชนในพื้นที่ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ มีสมาชิกแรกก่อตั้งตามเงื่อนไขโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล จำนวน 25 คน ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะ โรงเรือน อาหาร และ ยา คิดมูลค่าเป็นเงินจำนวน 525,750 บาท แต่เนื่องจากสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะการเลี้ยงแพะในเชิงวิชาการ และ สมาชิกกลุ่มทำงานไม่เต็มที่ รวมทั้งสมาชิกบางคนมาทำงานกลุ่มเพราะมีเงินค่าจ้างรายวัน ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สุดท้ายสมาชิกกลุ่มก็ทยอยถอนตัวไป 21 คน เหลือสมาชิกเพียง 4 คน อย่างไรก็ตามสมาชิกที่เหลือก็ไม่ได้ทอดทิ้ง ได้ชักชวนญาติมิตรมาจัดตั้งกลุ่มใหม่

ใหม่อีกครั้ง มีสมาชิกรวม 16 คน วัตถุประสงค์การรวมกลุ่มเพื่อ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิก 2.สร้างความสามัคคีในหมู่สมาชิก 3.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยใช้ทุนที่คงเหลืออยู่จากโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล คือ พันธุ์แพะจำนวน 4 ตัว โรงเรือน และได้ระดมทุนจากสมาชิกคนละ 1,000 บาท นำไปปรับปรุงโรงเรือน จัดซื้อพันธุ์พ่อ-แม่แพะ อาหาร และยา และในระหว่างการดำเนินงานที่ดำเนินงานของกลุ่มจนถึงปัจจุบัน

4.2 กระบวนการดำเนินการของกลุ่ม

จากคำถามการวิจัยของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะในเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ บ้านแม่ตึ่นะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ควรเป็นอย่างไร” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1 เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ และ 2 เพื่อศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้คือ

1. ประชุมชี้แจงโครงการเพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ
2. ประชุมทีมงานประจำเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการทำงานร่วมกัน
3. ประชุมสมาชิกเพื่อทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงแพะตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัด)
4. ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี จำนวน 10 กลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. อบรมเรื่อง"ความสำคัญของการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม" เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มมากขึ้น
6. ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้เลี้ยงแพะที่เข้มแข็งอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล
7. ประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อสรุปผลการศึกษาข้อมูลและจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ
8. ทดลองปฏิบัติงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ
9. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์

จากขั้นตอนการดำเนินการของ กลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตีนะ ตามรูปแบบการดำเนินการวิจัย แต่พอจะสรุปภาพรวมของการดำเนินการและผลของการดำเนินการแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวมกลุ่ม ซึ่งเป็นรวมคน และในขณะเดียวกันก็มีการรวมทุน โดยสมาชิกลงทุนครั้งแรกคนละ 1,000 บาท มีการสร้างเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความต่อเนื่องของกลุ่มคือการประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์การรวมกลุ่มเพื่อ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิก 2.สร้างความสามัคคีในหมู่สมาชิก 3.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีการแบ่งบทบาทในการดำเนินการของกลุ่มตามโครงสร้างสร้างราชการ และมีหน้าที่ในการดำเนินการอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูล การดำเนินการในการเก็บข้อมูลของกลุ่มจะเริ่มจากการประชุม และร่วมกันระดมความคิดเห็นในสิ่งที่อยากรู้แล้วมารวบรวมเป็นประเด็นคำถาม จากการประชุมมีประเด็นคำถามดังนี้คือ 1. การบริหารจัดการกลุ่ม 2. การทำอาหารแพะ /อาหารหมัก / ส่วนผสม 3. หลักการวิธีการเลี้ยงแพะ 4.การดูแลแพะ /เรื่องโรค ,ยารักษา, การดูแลเบื้องต้น 5. การดูแลโรงเรือน 6. การให้อาหารตามสัดส่วนและขนาดอายุของแพะ 7.การตลาด 8. การแบ่งปันผลประโยชน์ 9. การสนับสนุนจากหน่วยงาน และ 10. วิธีการเลือกพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์แพะ จากนั้นก็มีการแบ่งกันลงเก็บข้อมูลผู้เลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี 10 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินงานเริ่มจากให้ทีมวิจัยทุกคนร่วมกันวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาส และ ข้อจำกัดของกลุ่มเลี้ยงแพะ โดยการเขียนใส่บัตรคำ และนำเสนอในวงประชุมตามด้วยการแลกเปลี่ยนและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์กลุ่มของตนเอง นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษามาและมีการจัดเวที

ขั้นตอนที่ 4 การเพิ่มทักษะองค์ความรู้ ในขั้นตอนนี้มีการดำเนินการ 2 อย่างคือ 1 การอบรมเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสมาชิกให้ความสำคัญในเรื่องการร่วมกันในการทำงาน และการทำบัญชี นอกจากนี้ก็ยังมีการศึกษาดูงานที่อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ และประสบความสำเร็จ

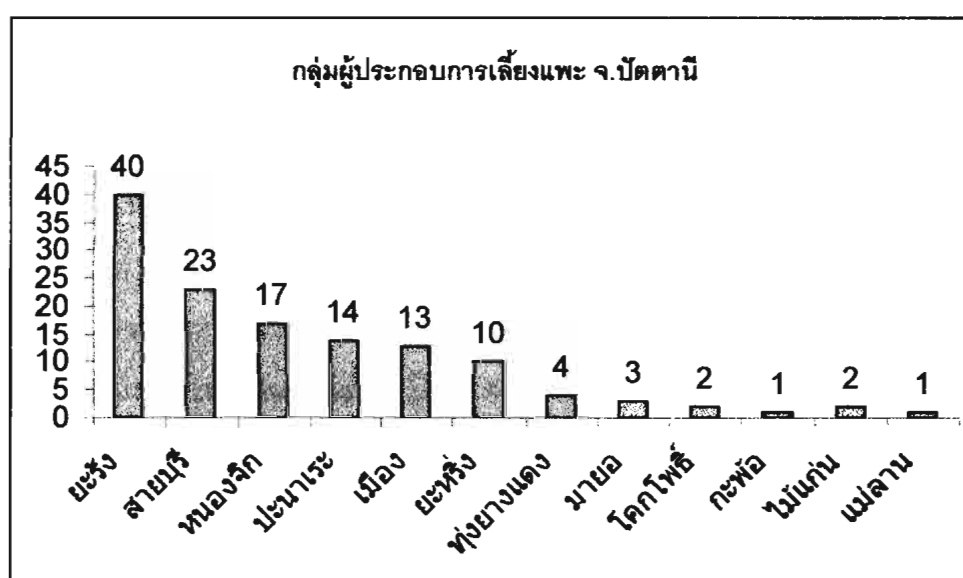
ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการ คือการนำความรู้ทั้งในเรื่องการการบริหารจัดการกลุ่ม และความรู้ในเรื่องการเลี้ยงแพะ มาดำเนินการในพื้นที่ของตนเอง

ขั้นตอนที่ 6 สรุป ขยายผล การดำเนินการวิจัยจะมีการสรุปผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน โดยมีเวทีที่ต่อเนื่องทุกเดือน และมีการจัดทำรายงาน และจัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเพื่อขยายผลงานวิจัย เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2555 ณ โรงเรียนตาดีกา ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

4.3 สถานการณ์การเลี้ยงแพะ

4.3.1 กลุ่ม/ผู้ประกอบการเลี้ยงแพะจังหวัดปัตตานี

จากเอกสารรายงานจำนวนเกษตรกรโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงแพะในพื้นที่ชายแดนภาคใต้⁵ ตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 จังหวัดปัตตานี พบว่า กลุ่ม/ผู้ประกอบการเลี้ยงแพะจังหวัดปัตตานี มีจำนวนทั้งสิ้น 130 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 1,467 ราย กระจายอยู่ในพื้นที่ อำเภอยะรัง จำนวน 40 กลุ่ม อำเภอสายบุรี จำนวน 23 กลุ่ม อำเภอหนองจิก 17 กลุ่ม อำเภอปะนาเระ จำนวน 14 กลุ่ม อำเภอเมือง 13 กลุ่ม อำเภอยะหริ่ง 10 กลุ่ม อำเภอทุ่งยางแดง 4 กลุ่ม อำเภอมายอ 3 กลุ่ม อำเภอโคกโพธิ์ 2 กลุ่ม อำเภอกะพ้อ 1 กลุ่ม อำเภอไม้แก่น 2 กลุ่ม และ อำเภอแม่ลาน 1 กลุ่ม ดังแผนภูมิข้างล่าง

แผนภูมิที่ 1 การกระจายตัวของกลุ่มผู้ประกอบการเลี้ยงแพะ จ.ปัตตานี

4.3.2 ประสบการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่ม/ผู้ประกอบการเลี้ยงแพะที่ได้จากลงพื้นที่สัมภาษณ์และศึกษาดูงาน มีรายละเอียดดังนี้

1) ร.ต.อ.จินต์ นาคเสวี อยู่ที่หมู่ 7 ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปัจจุบันมีอายุ 80 กว่าปี เริ่มเลี้ยงแพะตั้งแต่ต้นปี 2545 – 2546 แต่การเลี้ยงในครั้งนั้นไม่ประสบความสำเร็จ จึงได้มีการปรับปรุงและเริ่มต้นเลี้ยงใหม่ในปี 2547 โดยการคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ดี 2 คู่ เลี้ยงจนประสบความสำเร็จ ได้รับรางวัลในปี 2548-2549 ปัจจุบันเลี้ยงแพะทั้งหมด 23 ตัว มีพ่อพันธุ์ 6 ตัว แม่พันธุ์ 7 ตัว สายพันธุ์แองโกลโนเบีย การเลี้ยงแพะจะเลี้ยงบริเวณหน้าบ้าน พื้นที่ประมาณ 1 งาน ทำเป็นโรงเรือนเล็ก ๆ และ ผูกไถ่ดูบ้าน การให้อาหารแพะ จะให้อาหาร 2 ครั้ง เช้า-เย็น อาหารที่ให้เน้นอาหารข้น และให้ใบไม้หญ้าเป็นอาหารเสริม

⁵ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

เทคนิคการเลี้ยงแพะให้ประสบผลสำเร็จ

1. คัดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ดี ต้องเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่สมบูรณ์
2. คนเลี้ยงต้องเป็นคนรักสัตว์ ดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังทั้งในเรื่องอาหารและการป้องกัน

ไม่ให้แพะเป็นโรค

การตลาด ส่วนใหญ่จะเน้นขายสายพันธุ์และจะรีดนมแพะขาย ราคาขวดละ 60 บาท (750 ซีซี)

2) **ดาบตำรวจจรูญ ผ่องอำไพ** อยู่ที่บ้านดอนยาง ตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เบอร์โทรศัพท์ 084-4071108 เริ่มเลี้ยงแพะ ตั้งแต่ปี 2547 สมัยโครงการเนวิน เลี้ยงแพะนมพันธุ์ชาเนน และ พันธุ์พื้นเมือง ปัจจุบันมีแพะ จำนวน 30 ตัว เป็นพ่อพันธุ์ จำนวน 2 ตัว แม่พันธุ์ 19 ตัว และลูก จำนวน 9 ตัว พื้นที่เลี้ยงแพะประมาณ 30 ไร่ มีพื้นที่ปลูกหญ้า 11 ไร่ (หญ้าอัลตราตัม และ ลูกชี) และปลูกกระถินริมรั้ว

การให้อาหาร ให้อาหารเช้าวันละครั้ง ใหหญ้าและใบไม้เสริม และปล่อยแพะเล็มหญ้าเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม ถ่ายพยาธิปีละสองครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่อำเภอหนองจิกดูแล เลี้ยงแพะประมาณ 6 เดือนก็ขาย จะเก็บไว้เฉพาะพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ ราคาขายหน้าฟาร์ม 150 บาทต่อกิโล

เทคนิคการเลี้ยงแพะไม่ให้เป็นโรค คือ ต้องสร้างโรงเรือนให้สูง เพื่อไม่ให้เกิดความชื้น

3) **นายมะยูโซะ สาแม** อยู่บ้านเลขที่ 60/1 หมู่ 2 บ้านปาการิยะ ตำบลลิปะสะโง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เน้นเลี้ยงแกะเพราะเลี้ยงง่าย ปัจจุบันมีแกะทั้งหมด 53 ตัว มีพ่อพันธุ์ 4 ตัว แม่พันธุ์ 35 ตัว เลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติ ปล่อยทุ่ง (ทำสัญญาลักษณะผูกคอกเป็นท่อน้ำชี) จะถ่ายพยาธิปีละสองครั้ง จะซื้อกากมะพร้าว ใบไม้ และ หญ้าให้แพะกินช่วงฤดูฝน ตลาดแพะจะขายง่าย กิโลกรัมละประมาณ 140 บาท ปีหนึ่งขายได้ประมาณหมื่นห้าถึงสองหมื่นบาท

4) **นายสุรวิทย์ สือมุ (แบโล)** อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 3 บาโงสาเกาะ ตำบลปล่องหอย อำเภอเกาะพ้อ จังหวัดปัตตานี หมายเลขโทรศัพท์.08-1189-6991

เทคนิคการเลี้ยงแพะของ “แบโล” ได้จากความพยายามค้นคว้าหาความรู้เรื่องวิธีการเลี้ยงแพะที่ดี ต้องทำอะไร และที่พิเศษคือ เขาไม่ใช้สารเคมี แต่เลือกใช้อาหารชีวภาพ และสมุนไพรเป็นอาหารและยา ป้องกันโรค โดยจะให้อาหารตามฤดูกาล คือ ฤดูฝน ฤดูร้อน และฤดูหนาว แต่ละช่วงจะมีอาหารที่แตกต่าง กัน และอาหารแต่ละมือก็ไม่มีเหมือนกันอีกด้วย

5) นายสมบัติ บุญถาวร⁶ ประธานกลุ่มผู้เลี้ยงแพะตำบลกระบี่น้อย จังหวัดกระบี่ ได้เล่าให้ทีมวิจัย ฟังว่า สถานการณ์ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในปีนี้นำส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะแต่อย่างใด เนื่องจากทาง กลุ่มผู้เลี้ยงได้มีการเตรียมมาตรการรับมือไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาหาร การควบคุมโรค โดยเฉพาะในเรื่องของอาหารที่นำมาเลี้ยงแพะนั้น เมื่อถึงช่วงหน้าแล้งจะใช้พืชที่มีอยู่ทดแทนหญ้าสด คือ ทางปาล์ม น้ำมันซึ่งมีอยู่แล้วมาหมักกักตุนใส่ถังขนาด 200 ลิตรไว้ ต่อจำนวนแพะ 50 ตัว หลังจากนั้นก็จะนำมาแปรรูปเป็นอาหารเพื่อใช้เลี้ยงแพะในช่วงหน้าแล้งซึ่งจะใช้ได้ประมาณ 2 สัปดาห์ หากเกษตรกรรายใดไม่มีปาล์ม น้ำมันก็จะใช้ ใบกฐินณรงค์เป็นอาหารทดแทนหญ้าสด เพราะหญ้าที่เกษตรกรปลูกไว้ในช่วงหน้าแล้งจะขาด

ในช่วงหน้าแล้งจะส่งผลดีมากกว่าหน้าฝน เพราะแพะเป็นสัตว์ที่กลัวน้ำกลัวฝนบางครั้งในช่วงหน้า ฝนหากไม่มีการเฝ้าระวัง แพะจะมีอาการท้องอืด ท้องขึ้น เพราะเกิดความชื้นแต่ปัญหาหลักของเกษตรกรที่ ผ่านมา คือ เรื่องของบริเวณพื้นที่ในการเลี้ยงเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากทางกลุ่มผู้เลี้ยงมีพื้นที่ในการเลี้ยงแพะ น้อยมาก แต่ก็แก้ปัญหาด้วยวิธีการยกโรงสูงจากพื้นเป็นชั้นๆ เพื่อให้ได้เนื้อที่ในการเลี้ยงแพะมากขึ้น

สำหรับราคาเนื้อแพะที่ขายกันตอนนี้ โดยเฉลี่ยอยู่ที่โลละ 200 บาท ส่วนราคาแพะเลี้ยงเพื่อนำไป ขยายพันธุ์ ราคาที่โลกรัมละ 120 บาท ตกตัวละไม่ต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างไรก็ตาม ราคาแพะจะไม่ค่อยมี การปรับตัวขึ้นมากนัก ราคาค่อนข้างคงที่ เพราะถ้าราคาสูงจนเกินไปจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค อาจจะทำให้มีผู้บริโภคน้อยลง ส่งผลให้แพะล้นตลาดเหมือนในช่วงปี พ.ศ.2545 ที่แพะมีชีวิตราคาอยู่ที่กิโลกรัมละ 80 บาท

ในส่วนของการตลาดนั้นที่ผ่านมาทางกลุ่มผู้เลี้ยงได้ร่วมกับทางจังหวัด โดยมีการกำหนดราคาแพะ มีชีวิต ในราคาขายส่งกิโลกรัมละ 80 บาท ส่วนราคาปลีกขายอยู่ที่โลกรัมละ 100 บาท ทำให้มีความชัดเจน ขึ้นในเรื่องของราคา ส่งผลดีต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเพราะต่อไปอาจจะมีการปรับราคาขึ้นมาอีกเล็กน้อย คาดว่าเกษตรกรกระบี่หันมาเลี้ยงแพะกันมากขึ้นและในปีนี้อุดจําหน่ายแพะค่อนข้างดี เนื่องจากภาค การท่องเที่ยวค่อนข้างคึกคัก ทำให้ผู้ประกอบการสั่งแพะเข้ามาขายโดยส่วนใหญ่จะนำไปทำพิธีทางศาสนา และในปีนี้อุดจําหน่ายโดยรวมเพิ่มขึ้นประมาณ 10%

⁶ ข้อมูลจากการศึกษาฐานเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2554

โดยสรุปจากการศึกษาจากผู้เลี้ยงแพะ เริ่มต้นจากเทคนิคการคัดเลือกพันธุ์ต้องเป็นพันธุ์ที่ดีเหมาะสมกับพื้นที่ สำหรับโรงเรือนที่ใช้เพื่อการเลี้ยงแพะนั้น ควรทำคอกให้อยู่ มีหลังคากันแดดและฝน ยกพื้นสูง เพื่อทำความสะอาดง่าย มีที่ใส่น้ำและอาหาร ความยาวรางอาหารมีพอให้แพะกินได้ครบทุกตัว และมีที่แบ่งกันเพื่อกันตัวอื่นที่แข็งแรงกว่าแย่งอาหาร และถ้าเป็นไปได้ควรแบ่งกันคอกสำหรับเลี้ยงแพะโต แพะเล็ก แม่ผู้มท้อง แม่เลี้ยงลูกหรือคอกลูกแพะ พื้นคอกทำเป็นไม้ระแนงในแพะโตมีความห่าง 1.5 ซม. แพะเล็ก 1.3 ซม. เพื่อให้มูลและปัสสาวะลงดิน พื้นคอกจะได้แห้งและสะอาด รวมทั้งช่วยป้องกันพยาธิที่อาจติดออกมากับมูลได้ และเก็บมูลได้คอกใช้ทำเป็นปุ๋ยต่อไป

การให้อาหารแพะที่สอดคล้องกับเวลา ฤดูกาล และอายุของแพะ โดยใช้สมุนไพรเป็นส่วนประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การให้อาหารตามมือ จะให้อาหารวันละ 2 มือ

- เช้า ระหว่างเช้า ถึงบ่ายโมง ให้เพิ่มอาหารที่มีสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ ยาถ่ายพยาธิ แก้วร้อนใน และเจริญอาหาร เพราะต้องให้แพะกินอาหารมือนี้นี้ให้มากที่สุด สมุนไพรที่เพิ่มได้แก่ กระดินทั้งห้า
- บ่าย ระหว่างบ่ายโมงถึงค่ำ ให้เพิ่มอาหารที่มีสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ แก้วร้อนใน แก้วท้องร่วง แก้วน้ำเหลืองเสีย เช่น ฟาทะลายใจ ไขมันชัน ใบฝรั่งขึ้นก กะเพราแดง เป็นต้น

2) การให้อาหารตามฤดูกาล (ภาคใต้มี ฤดูร้อน, ฤดูฝน) ควรเพิ่มพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยาตามฤดูกาล

- ฤดูร้อน ให้เพิ่มพืชสมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ แก้วร้อนใน แก้วท้องเสีย เช่น หญ้าตีนนก ต้นรูก้าง หญ้าเกล็ดหอย เป็นต้น
- ฤดูฝน อากาศเย็นขึ้น ควรเพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มีสรรพคุณด้านการป้องกันและแก้ไข เช่น ต้นลูกใต้ใบ มะล้าเครือ ไขมันน้อย ใบฝรั่งขึ้นก ต้นฟาทะลายใจ ต้นปลาไหลเผือก ต้นพญาขอ ผงต้นสาบเสือ เป็นต้น

3) การให้อาหารตามอายุของแพะ

ลูกแพะ เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มี สรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ การเจริญอาหาร แรงการเจริญเติบโต ช่วยในการย่อย และป้องกันโรคโดยทั่วไป เช่น ฟาทะลายใจ ไขมันชัน ใบฝรั่งขึ้นก กะเพราแดง หัวโพล ใบต้นสาบเสือ เป็นต้น

แพะหนุ่มสาว เป็นแพะที่กำลังเจริญเติบโต เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มี สรรพคุณ เกี่ยวกับ การเจริญอาหาร แรงการเจริญเติบโต ช่วยในการย่อย เช่น หญ้าครุ่น ต้นกระดุกไก่ขาว ต้นขาลิง ผักกะเจด เป็นต้น

แพะทอง เป็นแพะที่ต้องอาหารประเภทบำรุง เสริมสร้าง และป้องกันโรค ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์ สมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับการ เจริญอาหาร ช่วยในการย่อยและช่วยในการคลอดลูก เช่น หญ้า ตีนนก หญ้าเกล็ดหอย ต้นลูกใต้ใบ ต้นกระถินทั้งห้า ใบเทพทาร์ ต้นชืดหม่อน ต้นเกล็ดปลาช่อน เป็นต้น

แพะหลังคลอด ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับการ ขับน้ำคาวปลา ชักมดลูก เช่น ใบไผ่อ่อน ต้นช้อย ใบนาด ต้นชักมดลูก เป็นต้น

แพะป่วย ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับการ รักษาโรคตามอาการ เช่น แพะขาหัก ควรให้ ผักนกเขา กระดุกไก่ขาว กระดุกไก่ดำ ผักกะเจด นอกจากนี้จะต้องมีการถ่ายพยาธิให้กับแพะปีละ 2 ครั้ง

การตลาด เนื่องจากแพะมีความสำคัญในเรื่องพิธีกรรม และมีความต้องการบริโภคในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในแต่ละชุมชนที่ออกไปทำงานนอกชุมชนมากขึ้น และวิถีชีวิตของชุมชนที่เน้นความสะดวกสบาย ส่งผลให้ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคลดน้อยลงไปในอัตรานี้ที่ผ่านมาจึงไม่มีปัญหาในด้านการตลาด ประกอบกับการได้รู้จักพบปะพูดคุยจากการเก็บข้อมูลจากการประชุมร่วมกันทำให้แต่ละกลุ่มที่เลี้ยงแพะรู้จักกัน ดังนั้นเมื่อมีความต้องการของตลาดก็จะมีประสานส่งต่อกัน

4.4 .สถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ อำเภอแม่ตึน๊ะ จังหวัดปัตตานี

4.4.1.พัฒนาการกลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ก่อตั้งเมื่อ ปี 2547 มีสมาชิกชุดก่อตั้ง จำนวน 25 คน ได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ (หนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล) จำนวน 525,750 บาท สนับสนุนในรูปของพันธุ์แพะ 25 ตัว (ผู้ 2 ตัว , เมีย 23 ตัว) โรงเรือนขนาด 6x18 เมตร 1 หลัง พร้อมรั้วยาว 160 เมตร ที่ทำการขนาด 3x4 เมตร 1 หลังอาหารแพะ , แร่ธาตุก้อน แปลงพืชอาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์

แต่การรวมกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะสมาชิกกลุ่มไม่มีความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ และ สมาชิกกลุ่มทำงานไม่เต็มที่ บางคนมาเพราะมีเงินค่าจ้างรายวัน สุดท้ายสมาชิกกลุ่มก็ถอนตัวไป 21 คน เหลือสมาชิกเพียง 4 คน คือ แบนะ แบมิ่ง แบย และ เซะ

ปี 2550 สมาชิก 4 คนที่เหลือก็ไปชักชวนเพื่อน ๆ ที่สนใจมาก่อตั้งกลุ่มใหม่ ได้สมาชิกเพิ่มมาอีก 12 คน รวมเป็นสมาชิกทั้งหมด 16 คน วัตถุประสงค์การรวมกลุ่มครั้งนี้เพื่อ 1.สร้างรายได้เสริมแก่สมาชิก 2.ความสามัคคีในหมู่สมาชิก 3. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ไม่ไปยุ่งเกี่ยวยาเสพติด และ 4.รองรับอุตสาหกรรมฮาลาล ใช้ฐานทุนที่ยังคงเหลืออยู่จากโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล คือ แพะจำนวน 4 ตัว โรงเรือน และการระดมทุนจากสมาชิกคนละ 1,000 บาท ได้เงินมาจำนวน 16,000 บาท นำไปปรับปรุงโรงเรือน โคนไปซื้อพีดานกันแพะตกหล่นจากคอก และ ซื้อพันธุ์พ่อ-แม่แพะเพิ่ม จำนวน 8 ตัว (รวมเป็นแพะ 12 ตัว) เมื่อเลี้ยงแพะไประยะหนึ่ง ก็ขายแพะจำนวน 5 ตัว นำเงินที่ได้จำนวน 10,000 บาท ไปซื้ออาหารแพะ

ต่อมาในปีเดียวกัน ทางกลุ่มได้รับสนับสนุนพันธุ์แพะ จำนวน 30 ตัว เลี้ยงไประยะหนึ่ง เมื่อแพะทั้ง 30 ตัวเติบโต ก็นำแพะไปขายทั้งหมด ได้เงินมาจำนวนหนึ่ง นำไปปรับปรุงโรงเรือน

ปี 2551ได้รับการสนับสนุนพันธุ์พ่อ-แม่แพะ จำนวน 14 ตัว จาก ศอ.บต. (มูลค่า 135,000 บาท) และไปอบรมการเลี้ยงแพะที่ศูนย์เลี้ยงแพะที่ดอนยาง (ชื่อเต็มว่าอย่างไร) และ โครงการตร.รุ่งแก้วแดง

ต่อมาในปีเดียวกัน ก็ได้รับการสนับสนุนเครื่องสับหญ้า จากโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มีมูลค่าคิดเป็นตัวเงิน จำนวน 25,000 บาท

ปัจจุบัน ปี 2554 กลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ้นะ มีสมาชิกจำนวน 15 มีเป้าหมายการรวมกลุ่มเพื่อ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก 2.ขยายเครือข่ายสมาชิกหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีการเลี้ยงแพะทุกครัวเรือน และ ลดปัญหายาเสพติดของเยาวชนมีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 7,000 บาท

4.4.2. การบริหารจัดการกลุ่มแพะบ้านแม่ตึ้นะ

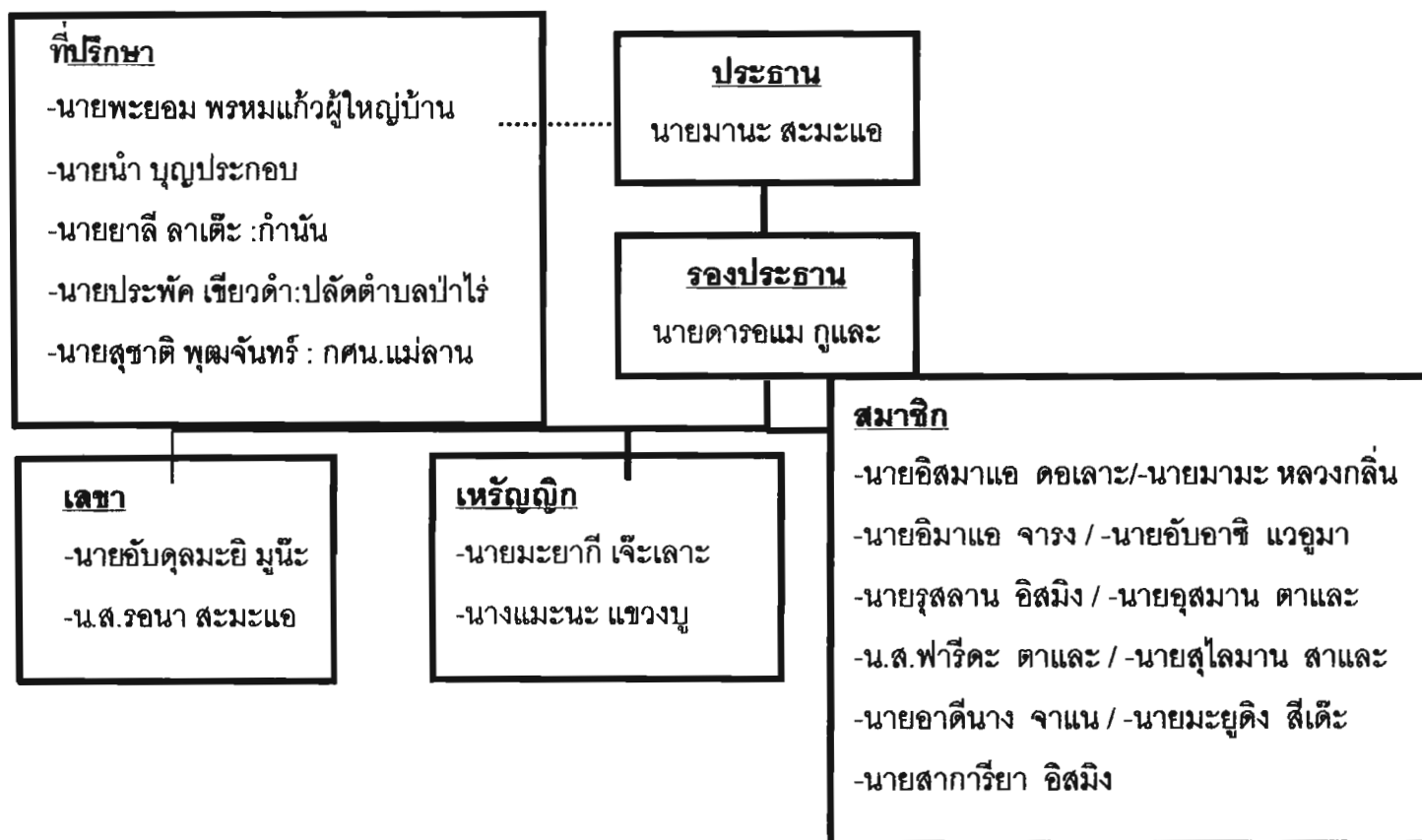
1. มีคณะกรรมการ/ที่ปรึกษา
2. ใช้หลักการทำงานแบบช่วยเหลือกัน ใครว่างหลังจากทำงานอาชีพ (กรีดยาง)

ก็มาช่วยกลุ่ม แต่จะมีคนรับผิดชอบหลักอยู่ 5 คน

3. มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ทุกศุกร์ที่ 2 ของเดือน
4. สมาชิกสะสมเงินสัจจะคนละ 200 บาท/เดือน
5. มีกติกากลุ่ม (หลวม ๆ) เช่น ขายปันผลปีละครั้ง โดยปันคืนสมาชิก 80 % ปันเข้ากลุ่ม

เพื่อเป็นงบบริหารจัดการ 20 % แต่ที่ผ่านมาสมาชิกกลุ่มไม่รับเงินปันผล นำเงินไปซื้อแพะมาเลี้ยงเพิ่ม

4.4.3. โครงสร้างคณะกรรมการกลุ่ม

4.4.4 ผลการดำเนินงานกลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตั้งแต่ปี 2547- ปัจจุบัน

1) ระดับกลุ่ม

- ได้รับโลรางวัลการประกวดแพะรองชนะเลิศอันดับหนึ่งปี 2549
- สมาชิกในกลุ่มมีความรู้ในการเลี้ยงแพะ สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ได้ 5 คน
- สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคีกันภายในกลุ่มและปรึกษาหารือกันร่วมกัน
- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหลายโครงการ
- มีเงินทุนเวียนในบัญชีประมาณ 20,000 บาท
- เป็นแหล่งเรียนรู้

2) ระดับชุมชน/เครือข่าย สามารถขยายเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะออกไปเป็นระดับตำบล

ชื่อว่า “เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะตำบลป่าไร่” มีสมาชิกจำนวน 15 คน ครอบคลุม 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 5 บ้านวังกว้าง หมู่ที่ 7 บ้านกำปงลูวา และ หมู่ที่ 1 ต.แม่ลาน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศอ.บต. เริ่มดำเนินการเมื่อประมาณเดือนเมษายน 2552 ที่ผ่านมา โดยการประสานงานของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่ลาน ได้พันธุ์พ่อ-แม่แพะ จำนวน 60 ตัว มูลค่า 180,000 บาท แจกจ่ายให้สมาชิกไปเลี้ยงคนละ 4 ตัว โดยมีเงื่อนไขร่วมว่า

1. สมาชิกส่งสัจจะ เดือนละ 100 บาท
2. ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง
3. กรรมการเครือข่ายลงพื้นที่เยี่ยมเยียนสมาชิกเพื่อให้คำแนะนำในการเลี้ยงแพะและรับรู้

สภาพปัญหา

4. กติกาเครือข่าย หากสมาชิกคนใดขายแพะให้นำเงินมาบำรุงเครือข่าย จำนวน 200 บาทเพื่อนำเงินที่ได้นำมาบริหารจัดการเครือข่าย เช่น ค่าเดินทางกรรมการเข้าร่วมประชุมต่าง ๆ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ และหากแพะตายให้แจ้งกลุ่มเพื่อดำเนินการตรวจสอบว่าตายด้วยสาเหตุใด ปัญหาที่พบจากการทำงานเครือข่ายตำบล คือ สมาชิกอยู่ไกล และ แพะเป็นโรคพยาธิใบไม้ ตายจำนวน 2 ตัว

4.4.5 ภูมิปัญญาในการดูแลแพะของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

ชนิดของโรค	อาการของโรค	สาเหตุของโรค	วิธีการรักษา	หมายเหตุ
1.ท้องอืด	ท้องป่อง	อาหารไม่ย่อย อาหารเป็นพิษ	ใช้กะปิอุดจมูก นวดด้วยน้ำมันร้อน	เป็นมากอันดับ 1 พบในช่วงฤดูฝน (พฤศจิกายน – ธันวาคม)
2.ปากเปื่อย เท้าเปื่อย	ปากเปื่อยเป็น ขาง มีกลิ่น เหม็น น้ำลาย ย่อยตลอดเวลา ไม่กินอาหาร น้ำหนักลด	เชื้อไวรัส	แจ้งปศุสัตว์เพื่อให้ มาดูแล เพราะเป็น โรคร้ายแรง	
3.พยาธิ	กินอาหาร เหมือนปกติแต่ น้ำหนักไม่เพิ่ม	กินใบไม้ที่มีตัวอ่อนของ พยาธิเกาะอยู่	ฉีดยาถ่ายพยาธิหรือ ให้ยาทางปาก	
4.ท้องร่วง	ถ่ายเหลว ท้องร่วงอย่าง รุนแรง	อาหารเป็นพิษ กิน อาหารที่บูดเน่า	ฉีดยาปฏิชีวนะหรือ ยาที่ใช้รักษาคน เช่น ยาน็อกซี่ ฯลฯ	
5.เป็นตุ่มที่ริม ฝีปาก	คันบริเวณริม ปาก	กินอาหารตามกองขี้เถ้า ที่เผายะ	ทาหมักจีน	
6.แท้ง	คลอดก่อน กำหนด	แพะที่ตั้งครรภ์โดนขวิดที่ ท้อง ตอนแย่งอาหาร	แยกแพะที่ตั้งครรภ์ ออกชั่วคราวจนกว่า	

ชนิดของโรค	อาการของโรค	สาเหตุของโรค	วิธีการรักษา	หมายเหตุ
			จะคลอดลูก	
7. โรคชนธิ์	ผิวเป็นกลาก	ขาดสารอาหารและที่นอนไม่สะอาด	อาบน้ำด้วยน้ำยาล้างจาน ถูกด้วยแปรงให้ทั่ว อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง	

4.4.6 จุดเด่นของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

1. ประธานกลุ่มเป็นคนมีศักยภาพได้รับรางวัลสารวัตรกำนันดีเด่น ปี 2549-2552 เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. คณะกรรมการกลุ่ม เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความตั้งใจ และ ทำงานอย่างทุ่มเท

3. กลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

4. เป็นชุมชน 2 วิถี ประชาชนไทยพุทธกับไทยมุสลิมอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือกันมาตั้งแต่อดีตถึง

ปัจจุบัน

4.4.7 ปัญหาอุปสรรค

ด้านเทคนิคการเลี้ยงแพะ

- แพะตายด้วยสาเหตุจากเป็นโรคท้องอืดและพยาธิ
- ลูกแพะตายและเติบโตไม่เต็มที่ เนื่องจากน้ำนมแม่แพะไม่เพียงพอ
- แม่แพะพันธุ์พื้นบ้านที่ได้รับการสนับสนุนไม่สมบูรณ์ เป็นโรค ไม่มีนมเพียงพอการเลี้ยง

ลูกแพะ

การบริหารจัดการกลุ่ม

- สมาชิกกลุ่มบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะที่ถูกต้อง/ลดต้นทุน โดยเฉพาะเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาหารที่เพิ่มปริมาณน้ำนม และการดูแลแพะเมื่อเป็นโรค ฯลฯ

- สมาชิกกลุ่มไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม ส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหาร

จัดการกลุ่ม

- การทำบัญชีรับ-จ่ายของกลุ่มไม่เป็นปัจจุบันและไม่เป็นระบบ ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มเกิด

คำถามและมีส่วนร่วมน้อย

ภาพการดำเนินงานของกลุ่มเลี้ยงแพะตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ภาพการเยี่ยมชม-ให้กำลังใจการดำเนินงานของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ๊นะ

4.5 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะ

จากการทบทวนตัวเอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่ม/ผู้ประกอบการเลี้ยงแพะในจังหวัดปัตตานี สดุด และ กระบี ทำให้ทีมวิจัยได้ความรู้และประสบการณ์ สามารถนำไปจัดทำแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ๊นะใหม่ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1.การบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม

- 1) ประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อกำหนดกติกาใหม่ (ปรับปรุง) เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดและรับรู้กติกากลุ่มร่วมกัน รวมทั้งปฏิบัติตามกติกากลุ่มด้วยความเต็มใจ
- 2) ประชุมสมาชิกกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลการทำงานและชี้แจงรายงานการเงินของกลุ่มให้สมาชิกรับทราบ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

3) แบ่งบทบาทการทำงานกลุ่มที่ชัดเจนตามความสมัครใจ โดยสมาชิกทุกคนต้องมีวินัย และรับผิดชอบงานที่ทำอย่างเต็มที่

4) จัดบันทึกข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

5) จัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายให้เป็นปัจจุบัน และ ชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มรับทราบ ทุกครั้งที่มีการประชุม

6) บันทึกกำไรจากการเลี้ยงแพะแก่สมาชิก อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มมากขึ้น

7) อบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องอาหารแพะและการดูแลแพะที่เป็นโรค ที่ผสมผสานระหว่างความรู้ท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่แก่สมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

2. วิธีการเลี้ยง/ดูแลแพะเมื่อแพะเป็นโรค

1. คนเลี้ยงต้องรักสัตว์ ดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง

2. คัดเลือกพ่อพันธุ์แพะ-แม่พันธุ์แพะที่ดี ไม่เป็นโรค โดยไปเลือกซื้อด้วยตนเอง

3. ให้อาหารข้นวันละครั้ง เสริมด้วยใบหญ้าและใบไม้ตระกูลถั่ว และใช้ทางปาล์มน้ำมัน

ทดแทนหญ้าสดในช่วงหน้าแล้ง

3. ถ่ายพยาธิปีละ 2 ครั้ง

4. ถ้าแพะเป็นโรค ก็รักษาด้วยสมุนไพร และ หากแพะมีอาการมากก็ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เพื่อจะได้แก้ไขทันท่วงที

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยมีคำถามการวิจัยคือ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงสถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ และ 2) ศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ ผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.สรุปผลการวิจัย

1.1 สถานการณ์การเลี้ยงแพะของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะก่อตั้งเมื่อ ปี 2547 มีสมาชิกก่อตั้ง จำนวน 25 คน ได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ (หนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล) แต่การรวมกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะสมาชิกกลุ่มขาดความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะและสมาชิกกลุ่มทำงานไม่เต็มที่ และได้ฟื้นฟูกลุ่มใหม่เมื่อปี 2550 ปัจจุบันปี 2554 มีสมาชิกทั้งหมด 15 คน มีเป้าหมายการรวมกลุ่มเพื่อ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก 2.ขยายเครือข่ายสมาชิกหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีการเลี้ยงแพะทุกครัวเรือน และ ลดปัญหายาเสพติดของเยาวชน ใช้ฐานทุนที่ยังคงเหลืออยู่จากโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล และ ระดมทุนจากสมาชิกคนละ 1,000 บาท นำไปปรับปรุงโรงเรือน และ ซื้อพันธุ์พ่อ-แม่แพะเพิ่ม ผลการความพยายามของกลุ่มทำให้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ในรูปของพันธุ์แพะ เครื่องสับหญ้า ความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ ฯลฯ

การบริหารจัดการกลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ มีคณะกรรมการ/ที่ปรึกษา ใช้หลักการทำงานแบบช่วยเหลือกัน แต่จะมีคนรับผิดชอบหลักอยู่ 5 คน มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ทุกศุกร์ที่ 2 ของเดือน สมาชิกสะสมเงินสัจจะคนละ 200 บาท/เดือน และ มีกติกากลุ่ม เช่น ขายปันผลปีละครั้ง โดยปันคืนสมาชิก 80 % ปันเข้ากลุ่มเพื่อเป็นงบบริหารจัดการ 20 %

ผลการดำเนินงานกลุ่มแพะบ้านแม่ตึน๊ะ ตั้งแต่ปี 2547- ปัจจุบัน

1) **ระดับกลุ่ม** ได้รับโล่รางวัลการประกวดแพะรองชนะเลิศอันดับหนึ่งปี 2549 สมาชิกกลุ่มมีความรู้ในการเลี้ยงแพะ สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ได้ 5 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคีกันภายในกลุ่มและปรึกษาหารือกันร่วมกัน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหลายโครงการ มีเงินทุนเวียนในบัญชีประมาณ 20,000 บาท และ เป็นแหล่งเรียนรู้

2) **ระดับชุมชน/เครือข่าย** สามารถขยายเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะออกเป็นระดับตำบล ชื่อว่า “ เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะตำบลป่าไร่ ” มีสมาชิกจำนวน 15 คน ครอบคลุม 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 5 บ้านวังกว้าง หมู่ที่ 7 บ้านกำแพงลูวา และ หมู่ที่ 1 ต.แม่ลาน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศอ.บต. เริ่มดำเนินการเมื่อประมาณเดือนเมษายน 2552 โดยมีเงื่อนไขร่วมว่า (1) สมาชิกส่งสัจจะ เดือนละ 100 บาท (2) ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง (3) กรรมการเครือข่ายลงพื้นที่เยี่ยมเยียนสมาชิกเพื่อให้คำแนะนำในการเลี้ยงแพะและรับรู้สภาพปัญหา (4) หากสมาชิกขายแพะให้นำเงินมาบำรุงเครือข่าย จำนวน 200 บาท และหากแพะตายให้แจ้งกลุ่มเพื่อดำเนินการตรวจสอบว่าตายด้วยสาเหตุใด

จุดเด่น-จุดด้อยของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

จุดเด่น	จุดด้อย
1. ประธานกลุ่มเป็นคนมีศักยภาพได้รับรางวัล สรรวัตรกำนันดีเด่น ปี 2549-2552 เป็นที่รู้จักและ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. คณะกรรมการกลุ่ม เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความ ตั้งใจ และ ทำงานอย่างทุ่มเท 3. กลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกในกลุ่มมีความ สามัคคีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี 4. เป็นชุมชน 2 วิถี ประชาชนไทยพุทธกับไทย มุสลิมอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือกันมาตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน	ด้านเทคนิคการเลี้ยงแพะ - แพะตายด้วยสาเหตุจากเป็นโรคท้องอืดและพยาธิ - ลูกแพะตายและเติบโตไม่เต็มที่ เนื่องจากนํ้านมแม่ แพะไม่เพียงพอ - แม่แพะพันธุ์พื้นบ้านที่ได้รับการสนับสนุนไม่ สมบูรณ์ เป็นโรค ไม่มีนมเพียงพอการเลี้ยงลูกแพะ การบริหารจัดการกลุ่ม - สมาชิกกลุ่มบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง แพะที่ถูกต้อง/ลดต้นทุน โดยเฉพาะเรื่องความรู้ เกี่ยวกับอาหารที่เพิ่มปริมาณนํ้านม และการดูแล แพะเมื่อเป็นโรค ฯลฯ - สมาชิกกลุ่มไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม ส่งผล ให้ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม - การทำบัญชีรับ-จ่ายของกลุ่มไม่เป็นปัจจุบันและไม่ เป็นระบบ ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มเกิดคำถามและมี ส่วนร่วมน้อย

1.2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะ

จากการศึกษาและสรุปข้อมูลร่วมกันพบ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะให้มีรายได้เสริมของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ จะมีแนวทางหลักๆ 2 แนวทางคือ แนวทางในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มให้เข้มแข็ง และแนวทางในการเลี้ยงแพะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.แนวทางการบริหารจัดการกลุ่ม

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ มีแนวทางดังนี้

1) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึ่นะ ตั้งขึ้นมาโดยกำหนด

วัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1.สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิก 2.สร้างความสามัคคีในหมู่สมาชิก และ 3.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในการดำเนินของกลุ่มที่ผ่านมาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะเรื่องการสร้างความสามัคคี เมื่อมาทำงานร่วมกัน มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง มีสถานที่ในการพบปะสังสรรค์กัน คือ คอกแพะ ทำให้เกิดความรัก ความเข้าใจกัน และการช่วยเหลือกัน ภายในกลุ่ม ในขณะเดียวกัน การเลี้ยงแพะก็สามารถเป็นรายได้เสริมให้กับสมาชิกที่เข้ามาหมุนเวียนกัน เลี้ยง และรายได้จากการปันผลเมื่อขายแพะได้ ที่สำคัญที่สุดคือการที่กลุ่มได้ตั้งเยาวชนอย่างน้อย 6 คน เข้าร่วมกลุ่ม เยาวชนเหล่านี้ก็สามารถหลุดพ้นจากวงจรยาเสพติด จะเห็นได้ว่ากลุ่มบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากปัญหาของชุมชนในเรื่องยาเสพติด ในเรื่องความแตกแยกยังดำรงอยู่ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2) การบริหารจัดการโดยหลักการมีส่วนร่วม ทางกลุ่มใช้หลักการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมรับข้อมูล ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมในการติดตามประเมินผล โดยใช้การประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อกำหนดกติกาใหม่ (ปรับปรุง) เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดและรับรู้กติกากลุ่มร่วมกัน รวมทั้งปฏิบัติตามกติกาด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ยังมีการประชุมสมาชิกอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลการทำงานและชี้แจงรายงานการเงินของกลุ่มให้สมาชิกรับทราบ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ร่วมดำเนินการโดยแบ่งบทบาทการทำงานกลุ่มที่ชัดเจนตามความสมัครใจ โดยสมาชิกทุกคนต้องมีวินัยและรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มที่ ร่วมกันติดตามประเมินผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเงินมีการจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายให้เป็นปัจจุบัน และ ชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มรับทราบทุกครั้งที่มีการประชุม และร่วมรับประโยชน์ในรูปแบบของเงินปันผล ซึ่งจะมีการปันผลกำไรจากการเลี้ยงแพะแก่สมาชิก อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

3) **กิจกรรมที่ต่อเนื่อง** การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะเงื่อนไข 2 ประการคือการรับงบประมาณสนับสนุนซึ่งมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะตัวแทนกลุ่มองค์กร เงื่อนไขอีกอย่างที่เกิดความต่อเนื่องคือในเรื่อง กิจกรรมของกลุ่มคือการเลี้ยงแพะ ซึ่งต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการของกลุ่ม

4) **ทุน** ทุนของกลุ่มที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินการได้มีหลายอย่างด้วยกันดังนี้ คือ ทุนทางสังคมในเรื่องความเป็นชุมชนที่พึ่งพาอาศัยกัน ไปมาหาสู่ มีความสัมพันธ์โยงใยกันเป็นระดับเครือญาติ ทุนความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการเลี้ยงแพะ รวมทั้งการอบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องอาหารแพะ และการดูแลแพะที่เป็นโรคที่ผสมผสานระหว่างความรู้ท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่แก่สมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญคือความเป็นมุสลิมที่มีความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับแพะ นอกจากนี้ยังมีทุนทางทรัพยากรที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีอาชีพที่หลากหลายทั้งนาข้าว สวนยาง สวนผลไม้ เหล่านี้ล้วนเอื้อในการเลี้ยงแพะ และที่สำคัญอีกอย่างคือทุนทรัพย์ ซึ่งในกลุ่มมีการระดมเงินทุนกันครั้งแรกคนละ 1,000 บาท และมีระดมทุนร่วมกันในรูปของออมทรัพย์ทุกเดือน

5) **เครือข่ายความร่วมมือ** ซึ่งได้รับจากภาครัฐ เช่น ทางอำเภอ ปศุสัตว์ ศ. อบต. ภาคเอกชน เครือข่ายทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นกศน. สกว. รวมทั้งชุมชนอื่นๆ ที่ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นเครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายความร่วมมือเหล่านี้เป็นหน่วยสนับสนุนให้การดำเนินการของกลุ่มต่อเนื่อง

6) **การยอมรับจากสังคมภายนอก** เนื่องจากกลุ่มได้รับรางวัลทั้งในนามส่วนบุคคลและในนามของกลุ่ม การยอมรับโดยการเชิญเข้าร่วมประชุมในฐานะตัวแทนของกลุ่ม การยอมรับโดยเข้ามาศึกษาเรียนรู้ดูงาน การยอมรับจากสังคมภายนอกทำให้กลุ่มเข้มแข็งมากขึ้น

2. แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของแพะ

การเลี้ยงแพะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งคนเลี้ยงต้องรักสัตว์และดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง การศึกษาเรียนรู้ และทดลองปฏิบัติจริงของกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ เกิดองค์ความรู้ในการเลี้ยงแพะ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1) **การคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์** พันธุ์แพะมีทั้งพันธุ์พื้นเมือง และแพะพันธุ์ผสม ที่กรมปศุสัตว์ วิจัยปรับปรุงพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มีทั้งพันธุ์แท้และลูกผสมเพื่อให้โตเร็ว เพิ่มผลผลิต และคุณภาพเนื้อมนม ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ประกอบด้วย แพะพันธุ์แองโกลนูเบียน เป็นแพะที่

ให้ทั้งเนื้อและนมมีหลายสี ทั้งสีเดียวในตัวหรือมีสีต่างปน สันจมูกมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง ใบหูยาวปรก ลม แปะพันธุ์ชาเนน มีสีขาวทั้งตัว ใบหูเล็กหูตั้ง หน้าตรง แปะพันธุ์หลาวชาน เป็นแปะที่มาจากประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน มีลักษณะคล้ายแปะพันธุ์ชาเนน การเลือกพันธุ์แปะจะนิยมเลือกพันธุ์ผสม ที่มี ลักษณะแข็งแรง เติบโตเร็วและทนทาน

2.2) การให้อาหาร

1) การให้อาหารตามมือ จะให้อาหารวันละ 2 มือ

- เช้า ระหว่างเช้า ถึงบ่ายโมง ให้เพิ่มอาหารที่มีสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ ยาถ่ายพยาธิ แก้วร้อนใน และเจริญอาหาร เพราะต้องให้แปะกินอาหารมือนี้นี้ให้มากที่สุด สมุนไพรที่เพิ่มได้แก่ กระถินทั้งห้า

- บ่าย ระหว่างบ่ายโมงถึงค่ำ ให้เพิ่มอาหารที่มีสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ แก้วร้อนใน แก้วท้องร่วง แก้ว น้ำเหลืองเสีย เช่น ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน ใบฝรั่งขึ้นก กะเพราแดง เป็นต้น

2) การให้อาหารตามฤดูกาล (ภาคใต้มี ฤดูร้อน, ฤดูฝน) ควรเพิ่มพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา ตามฤดูกาล

- ฤดูร้อน ให้เพิ่มพืชสมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ แก้วร้อนใน แก้วท้องเสีย เช่น หญ้าตีนนก ต้น รกช้าง หญ้าเกล็ดหอย เป็นต้น

- ฤดูฝนอากาศเย็นขึ้น ควรเพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มีสรรพคุณด้านการป้องกันและแก้ไข้โรค เช่น ต้นลูกใต้ใบ มะลาล์เครือ ขมิ้นอ้อย ใบฝรั่งขึ้นก ต้นฟ้าทะลายโจร ต้นปลาไหลเผือก ต้นพญาขอ ผงต้นสาบเสือ เป็นต้น

3) การให้อาหารตามอายุของแปะ

ลูกแปะ เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มี สรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ การเจริญอาหาร เร่งการ เจริญเติบโต ช่วยในการย่อย และป้องกันโรคโดยทั่วไป เช่น ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน ใบฝรั่งขึ้นก กะเพราแดง หัวไหล ใบต้นสาบเสือ เป็นต้น

แปะหนุ่มสาว เป็นแปะที่กำลังเจริญเติบโต เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรที่มี สรรพคุณ เกี่ยวกับ การ เจริญอาหาร เร่งการเจริญเติบโต ช่วยในการย่อย เช่น หญ้าครุ่น ต้นกระดุกไก่ขาว ต้นข่าลิง ผักกะเจด เป็นต้น

แปะท้อง เป็นแปะที่ต้องอาหารประเภทบำรุง เสริมสร้าง และป้องกันโรค ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์ สมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ การเจริญอาหาร ช่วยในการย่อยและช่วยในการคลอดลูก เช่น หญ้า ตีนนก หญ้าเกล็ดหอย ต้นลูกใต้ใบ ต้นกระถินทั้งห้า ใบเทพทวาร ต้นขี้ดหม่อน ต้นเกล็ดปลาช่อน เป็นต้น

แปะหลังคลอด ให้เพิ่มพืชอาหารสัตว์สมุนไพรสรรพคุณทางยา เกี่ยวกับ การขับน้ำคาวปลา ชักมดลูก เช่น ใบไผ่อ่อน ต้นข่อย ใบนาด ต้นขี้กมดลูก เป็นต้น

2.4) การดูแลรักษาโรค

- เมื่อแพะกินอาหารปกติ แต่น้ำหนักไม่เพิ่ม ให้ถ่ายพยาธิ การถ่ายพยาธิควรถ่ายอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

- หากแพะมีอาการมากก็ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เพื่อจะได้แก้ไขทันที่

- เมื่อท้องอืด สังเกตได้จากท้องซึ่งป่องผิดปกติ สาเหตุอาจเกิดจากอาหารไม่ย่อย ให้ใช้กะปิอุดจุก และใช้น้ำมันร่อนนวด

- เมื่อมีอาการปากเปื่อยเป็นขาง มีกลิ่นเหม็น น้ำลายไหลตลอดเวลา ให้รีบแจ้งปศุสัตว์ เพราะถือว่าเป็นโรคที่ร้ายแรง

- เมื่อมีอาการท้องร่วง ถ่ายเหลว อาจเกิดจากอาหารเป็นพิษ อาหารที่บูดเน่า ให้ยาฉีด ยาปฏิชีวนะหรือยาที่ใช้รักษาคน เช่น ยาน็อกซี่ ฯลฯ

- เมื่อมีอาการเป็นตุ่ม คันที่ริมฝีปาก เนื่องจากกินอาหารตามกองซี่ไถ่ ที่เผาะขยะ ให้ทาหมึกจีน

- เมื่อแพะตั้งท้อง ต้องแยกออกชั่วคราวจนกว่าจะคลอดลูก เพราะอาจจะโดนขวิดตอนแย่งอาหาร ทำให้แท้งได้

- เมื่อแพะชนซี่ เนื่องจากเป็นกลาก เนื่องจากขาดสารอาหารหรือที่นอนไม่สะอาด ต้องอาบน้ำ ด้วยน้ำยาล้างจานถูด้วยแปรงให้ทั่ว อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

2.5) การตลาด

ตลาดภายในชุมชน เนื่องจากแพะมีความสำคัญในเรื่องพิธีกรรม และมีความต้องการบริโภคในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในแต่ละชุมชนที่ออกไปทำงานนอกชุมชนมากขึ้น และวิถีชีวิตของชุมชนที่เน้นความสะดวกสบาย ส่งผลให้ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคลดน้อยลงไปในที่สุด ทำให้มีความต้องการอย่างต่อเนื่อง

ตลาดภายนอก เนื่องจากการมีประสานการรวมกลุ่มระดับเครือข่าย ดังนั้นเมื่อมีความต้องการของตลาดก็จะมีประสานส่งต่อกัน

2.บทเรียนที่ได้จากการวิจัย

บทเรียนของบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตึน๊ะ

- 1) ทีมต้องเป็นคนเอาจริงเอาจัง มีความรับผิดชอบ และมีอาชีพหลักอยู่ในพื้นที่ เพราะจะมีเวลาในการประชุมหารือและทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2) การทำงานกลุ่มต้องทำด้วยใจควบคู่กับการทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ
- 3) การเลี้ยงแพะที่ได้ผลดี ควรแยกเลี้ยงเพราะจะได้มีเวลาดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งเรื่องการให้อาหาร และการดูแลเมื่อแพะเป็นโรค และใช้ความเป็นกลุ่มเป็นเวทีปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งกำหนดราคาตลาดร่วมกัน
- 4) การเงินกลุ่มต้องชัดเจน เป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้สมาชิกได้รับรู้และตรวจสอบได้

3. สิ่งที่ได้จากการทำวิจัย

- ได้เรียนรู้เรื่องการรวมกลุ่ม ฝึกความอดทนสามัคคี
- ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ทั้งที่ดีกว่าและด้อยกว่า ทำให้มีกำลังใจและความรู้ที่จะทำกลุ่มต่อดังคำบอกเล่าของนายอับดุลมะยิ มูนิะ ทีมวิจัยว่า “วิจัย คือ การนั่งคุย ถกปัญหา ตั้งคำถาม ได้เพื่อน ได้ความสามัคคี แม้มีปัญหา ผลสุดท้าย ก็ต้องได้ข้อสรุป วิจัยดีเพราะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ และอยากหาข้อมูลมาตอบโจทย์ จากเดิมเลี้ยงแบบไม่คิดอะไร พอทำวิจัยทำให้คิดมากขึ้น ต้องคำนวณต้นทุน ขายไปแล้วได้กำไรหรือขาดทุน ”
- วิจัยทำให้กล้าแสดงออก และมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ดังคำบอกเล่าของนายการิม เสนาะนา ว่า “ ทำวิจัยทำให้กล้าพูดมากขึ้น เป็นโอกาส เหมือนการทำประชาคม ต้องทำซ้ำ ”

4.ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัย

1. ทีมวิจัยไม่เคยชินกับการจดบันทึก ทำให้มีปัญหาเรื่องการเขียนรายงานเพราะต้องเสียเวลาในการนั่งนึกทบทวนการทำงานที่ผ่านมา
2. ทีมวิจัยมีเวลาไม่ตรงกัน ทำให้ต้องรอนกว่าทีมวิจัยส่วนใหญ่พร้อมจึงจะทำกิจกรรมได้ ทำให้การทำงานมีความล่าช้ามาก
3. ปัญหาฝนตกน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะนาข้าว ทำให้ทีมวิจัยต้องใช้เวลาในพื้นที่ ทำให้การดำเนินกิจกรรมหยุดชะงักไปหลายเดือน

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายมานะ สะมาแอ

เลขที่บัตรประชาชน 3940200634514

ที่อยู่ 10/2 หมู่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน/เดือน/ ปีเกิด 2 มกราคม 2510

การศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านโคกเหรียญ

อาชีพ อาชีพหลักค้าขาย อาชีพรองเลี้ยงแพะ

คติประจำใจ เดินเซไปข้างหน้า ดีกว่ายืนเตะท่าอยู่กับที่

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. ประชาชนบ้านของตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน
2. สารวัดกำนัน ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน
3. ชมรมผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ มีความสนใจในการพัฒนาอาชีพเลี้ยงแพะ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล	นายอับดุลมะยิ มุณีะ
เลขบัตรประชาชน	5900500030645
ที่อยู่	60/1 หมู่ 2 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน/เดือน/ปีเกิด	18 มิถุนายน 2513
การศึกษาสูงสุด	มัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.6) จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยะลา
อาชีพ	อาชีพหลักรับจ้าง อาชีพรองเลี้ยงแพะ
คติประจำใจ	คิดดี พูดดี ทำดี

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. สมาชิกศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำ ตำบลป่าไร่
2. ประธานผู้เลี้ยงแพะเกษตรรายย่อย จังหวัดปัตตานี
3. ที่ปรึกษายูวเกษตร

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ เพิ่มทักษะความรู้การเลี้ยงแพะ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายคอรอแม ภูและ

เลขที่บัตรประชาชน 3940200634816

ที่อยู่ 1/7 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 17 พฤศจิกายน 2505

การศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาปีที่ 6 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ลาน

อาชีพ อาชีพหลักรับจ้าง อาชีพรองเลี้ยงแพะ

คติประจำใจ ความหวังไม่พัน ถ้าทนจริง

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

- 1.กรรมการสหกรณ์ดารุสสลาม อำเภอแม่ลาน
- 2.อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 บ้านแม่ตีนะ ตำบลป่าไร่
- 3.สมาชิกเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากได้ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายรุตหลาน อิศมิง

เลขที่บัตรประชาชน 1950300048505

ที่อยู่ 4/6 หมู่ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 12 กรกฎาคม 2535

การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอลาویยะ

อาชีพ อาชีพหลักช่าง

คติประจำใจ เปิดใจรับฟัง เปิดใจรับรู้ และต่อสู้เพื่อความสำเร็จ

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำ ตำบลป่าไร่

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแพะ

ความสามารถพิเศษ ช่างซ่อมรถทั่วไป คอมพิวเตอร์

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นางรอมละ บือราเฮง
เลขที่บัตรประชาชน 3940300322239
ที่อยู่ 10/2 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด 8 ตุลาคม 2510
การศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านโคกเหรียญ
อาชีพ อาชีพหลักค้าขาย
คติประจำใจ ความล้มเหลว เกิดจากการล้มเลิก
ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา
 1. กลุ่มสตรีทำขนม อำเภอแม่ลาน
เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากมีประสบการณ์ใหม่ๆ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสุไลมาน สาและ
เลขบัตรประชาชน	1940100121489
ที่อยู่	10 หมู่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด	3 สิงหาคม 2533
การศึกษาสูงสุด	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนคณะราษฎร จังหวัดยะลา
อาชีพ	อาชีพหลักรับจ้าง
คติประจำใจ	แค่คิด ชีวิตก็เปลี่ยน
ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา	
1. ประธานชมรมนักเรียนโรงเรียนคณะราษฎร จังหวัดยะลา	
เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ สนใจ	
ความสามารถพิเศษ	ช่างซ่อมรถยนต์

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายอุสมาน ตาเละ

เลขที่บัตรประชาชน 1941200001397

ที่อยู่ 57/1 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 19 พฤศจิกายน 2534

การศึกษาสูงสุด กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบำรุงอิสลาม

อาชีพ -

คติประจำใจ คิดเป็นเห็นงาน ทำเป็นเห็นเงิน

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะเกษตรกรรายย่อยจังหวัดปัตตานี
2. แกนนำเยาวชนมุสลิมบ้านใหม่อำเภอแม่ลาน

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ความสามารถพิเศษ เล่นฟุตบอล ใช้คอมพิวเตอร์

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายการิม เสนาะนา

เลขที่บัตรประชาชน 3940200633241

ที่อยู่ 75 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 30 เมษายน 2502

การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ลาน

อาชีพ อาชีพหลักทำสวน อาชีพรองรับจ้าง

คติประจำใจ เป้าหมายมีไว้พุ่งชน

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. สมาชิก อบต. ตำบลป่าไร่
2. เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายเรืองศักดิ์ หมอนะ

เลขที่บัตรประชาชน 3940200034673

ที่อยู่ 60 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ลาน อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 6 กุมภาพันธ์ 2515

การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมะนัง

อาชีพ อาชีพหลักรับจ้าง

คติประจำใจ ตัวอย่างที่ดี มีมากกว่าคำสอน

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากได้เพื่อนใหม่ๆ จากงานวิจัย

ความสามารถพิเศษ เล่นฟุตบอล

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายชอบบรีย์ จาแน
เลขที่บัตรประชาชน 1941200004787
ที่อยู่ 10/1 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด 13 กันยายน 2537
การศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านโคกเหรียญ
อาชีพ อาชีพหลักรับจ้าง
คติประจำใจ จงอย่าท้อแท้ แม้ไม่เป็นไปตามดั่งหวัง
ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา
 1. สมาชิกศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำตำบลป่าไร่
เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากมีประสบการณ์
ความสามารถพิเศษ เล่นฟุตบอล ตะกร้อ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวนุรีดา ตาละะ
เลขที่บัตรประชาชน	3940200034512
ที่อยู่	60/1 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด	4 เมษายน 2522
การศึกษาสูงสุด	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอโคกโพธิ์
อาชีพ	อาชีพหลักรับจ้าง อาชีพรองเลี้ยงแพะ
คติประจำใจ	อยู่ให้เขารัก จากให้เขาคิดถึง
ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา	
1. กลุ่มสตรีตัดเย็บ อำเภอแม่ลาน	
เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากมีประสบการณ์	

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสปีเยาะ เสนสนา
เลขที่บัตรประชาชน	3940200633232
ที่อยู่	1/7 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด	6 สิงหาคม 2500
การศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านโคกเหรียญ
อาชีพ	อาชีพหลักรับจ้าง
คติประจำใจ	หนักก็ไหว สูงก็ได้ ไกลก็ถึง

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. สมาชิกศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำ ตำบลป่าไร่
2. ที่ปรึกษาฟาร์มตัวอย่าง อำเภอแม่ลาน

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกผู้เลี้ยงแพะ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวรอนา สมะแอ

เลขที่บัตรประชาชน 3940200634531

ที่อยู่ 10 หมู่ที่ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 1 พฤศจิกายน 2514

การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมุฮัมมาดียะฮ์

อาชีพ อาชีพหลักรับจ้าง

คติประจำใจ ค่าของคน อยู่ที่ผลของงาน

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. ประธานศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำ ตำบลป่าไร่
2. เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากพัฒนาท้องถิ่น

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล	นายมะยุดิง สีเดะ
เลขที่บัตรประชาชน	3941000576970
ที่อยู่	7/5 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด	1 กรกฎาคม 2521
การศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านเขาตุม
อาชีพ	อาชีพหลักรับจ้าง
คติประจำใจ	ร้อยพันหมื่นลี้ ย่อมมีก้าวแรกเสมอ

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. เครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากมีความรู้ใหม่ๆ และเพื่อนใหม่ๆ ในการเลี้ยงแพะ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายมะยา หะยิมิ

เลขที่บัตรประชาชน 3902000033707

ที่อยู่ 45/5 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

วัน / เดือน / ปีเกิด 25 มิถุนายน 2516

การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยะลา

อาชีพ อาชีพหลักรับจ้าง อาชีพรองเลี้ยงสัตว์

คติประจำใจ มองอดีต ย้อนปัจจุบัน ผันถึงอนาคต

ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา

1. อดีต อบต. ตำบลแม่ลาน
2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน.....
3. สมาชิกเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี

เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากพัฒนาท้องถิ่น

ความสามารถพิเศษ.....เล่นฟุตบอล

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายอิสมาแอ จารง
เลขที่บัตรประชาชน 1959900016700
ที่อยู่ 4/5 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
วัน / เดือน / ปีเกิด 20 มีนาคม 2529
การศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนซอลีฮียะฮ์
อาชีพ อาชีพหลักรับจ้าง
คติประจำใจ ชยัน เรียนรู้ ผู้ความสำเร็จ
ประสบการณ์การทำงานกลุ่ม/ทำงานชุมชน ที่ผ่านมา
 1. สมาชิกเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปัตตานี
 2. สมาชิกศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำตำบลป่าไร่
เหตุที่สนใจทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะ อยากมีทักษะในการเลี้ยงแพะ